

Celkové vyhodnocení výsledků a dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004-2006

Zkrácená verze závěrečné zprávy k projektu

Praha, listopad 2008

Obsah:

1.	Úvod.....	1
2.	Vývoj OP... ..	1
3.	Plnění cílů programu.....	2
3.1.	Globální cíl.....	2
3.2.	Specifické cíle.....	3
3.3.	Operační cíle.....	3
4.	Vývoj indikátorů OP... ..	4
4.1.	Indikátory programu.....	4
4.2.	Indikátory priorit 1 a 2.....	5
4.3.	Revize.....	6
4.4.	Problémy a vyhodnocení indikátorů na úrovni projektů.....	7
5.	Vyhodnocení vztahu projektů k jednotlivým horizontálním cílům Společenství.....	10
6.	Hodnocení kvality projektů z hlediska zaměření příslušného programu podpory.....	11
7.	Zhodnocení čerpání finančních prostředků v rámci jednotlivých priorit.....	15
7.1.	Priorita 1 – „Rozvoj podnikatelského prostředí“.....	15
7.2.	Priorita 2 – „Rozvoj podnikatelské infrastruktury“.....	15
7.3.	Priorita 3 – „Technická pomoc“.....	16
8.	Vyhodnocení ISOP.....	16
9.	Příspěvek OP... .. k NRP a RPS.....	17
10.	Dopad intervencí OP... .. na vývoj socioekonomického prostředí v České republice..	18
10.1.	Strukturální hledisko.....	18
10.1.1.	Výzkum, vývoj a inovace.....	19
10.1.2.	Hmotná infrastruktura včetně průmyslových zón a lokalit.....	20
10.1.3.	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů.....	20
10.1.4.	Rozvoj malých a středních podniků.....	21
10.1.5.	Energetická náročnost a využívání obnovitelných zdrojů energie.....	21
10.1.6.	Doporučení zpracovatele.....	22
10.2.	Regionální hledisko.....	22
10.2.1.	Hodnocení jednotlivých regionů.....	22
11.	Zhodnocení finančního provádění OP.....	24
12.	Prognóza vývoje OP... ..	25
13.	Celkové vyhodnocení.....	25
14.	Doporučení.....	27
15.	Přílohy.....	29

Použité zkratky

BERD	Výdaje na výzkum a vývoj uskutečněné v podnikatelském sektoru (Business Enterprise Expenditure on R&D)
CI	Agentura CzechInvest
CT	Agentura CzechTrade
ČEA	Česká energetická agentura
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
EIA	Posouzení vlivu na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (používá se angl. zkratka)
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
GERD	Celkové výdaje na výzkum a vývoj (Gross Domestic Expenditure on R&D).
GŘ	Generální ředitelství
HDP	Hrubý domácí produkt
HFK	Hrubý fixní kapitál
HPH	Hrubá přidaná hodnota
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
IA	Implementační agentura
IDOK	Informační systém ČMZRB
IKT	Informační a komunikační technologie
ILO	Mezinárodní organizace práce (International Labour Organisation)
IPP	Index průmyslové produkce
ISOP	Informační systém operačního programu
KU	Konečný uživatel
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu

MSP	Malý a střední podnik
MSSF	Monitorovací systém strukturálních fondů
MV	Monitorovací výbor
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NIP	Národní inovační politika
NRP	Národní rozvojový plán
NUTS	Územní statistické jednotky používané EU
OP	Operační program/y
OPPP	Operační program Průmysl a podnikání
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OSF	Odbor strukturálních fondů MPO
OKSF	Odbor koordinace strukturálních fondů MPO
PD OPPP	Programový dodatek k Operačnímu programu Průmysl a podnikání
PPPNI	Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury
PPRPZ	Program na podporu rozvoje průmyslových zón
PPS	Standard kupní síly (Purchasing Power Standard)
PZI	Přímé zahraniční investice
ŘO	Řídící orgán
RP	Rovné příležitosti
RPS	Rámec podpory Společenství
SC	Specifický cíl
SPZ	Strategická průmyslová zóna
SROP	Společný regionální operační program
VaV	Věda a výzkum
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VTP	Vědeckotechnický park
ZS	Zprostředkující subjekt
ŽP	Životní prostředí

1. Úvod

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR vyhlásilo projekt „Celkové vyhodnocení výsledků a dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004 – 2006“ v souvislosti s ukončováním Operačního programu Průmysl a podnikání realizovaného ve zkráceném programovacím období 2004 – 2006 a v souvislosti s přípravou resortu průmyslu a obchodu na ex-post evaluaci tohoto operačního programu, jejíž provádění je v kompetenci Evropské komise dle čl. 43 Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999. Projekt navazuje na evaluační projekt vyhlášený MPO „Evaluace střednědobého pokroku realizace Operačního programu Průmysl a podnikání“ realizovaný externím hodnotitelem v 1. pololetí roku 2006.

Účelem této zakázky je zpracovat „Celkové vyhodnocení výsledků a dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004 – 2006“. Závěrečná zpráva bude podkladovým dokumentem pro zadavatele (tedy MPO ČR) pro závěrečnou ex-post evaluaci operačního programu prováděnou Evropskou komisí a zároveň podkladem pro závěrečnou zprávu zpracovávanou v souladu s čl. 37 Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999.

V rámci zpracování zakázky hodnotitel posoudil dosažený věcný pokrok v realizaci OPMP za období od 1. července 2004 do 30. září 2008 na základě analýzy vstupů, výstupů a výsledků OPMP za toto období z hlediska čerpání finančních prostředků alokovaných pro jednotlivé priority OPMP a z hlediska plnění nastavených kvantifikovaných cílů programu. Vedle zhodnocení finančního vývoje čerpání pomoci byl rovněž posouzen přínos intervencí OPMP k naplnění vytčených cílů vyjádřených indikátory a také dosažený pokrok v realizaci OPMP.

Projekt „Celkové vyhodnocení výsledků a dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004 – 2006“ na základě výsledků výběrového řízení na zhotovitele veřejné zakázky malého rozsahu ve smyslu zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů realizovala společnost Deloitte Česká republika. Zadavatelem projektu je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Projekt je hrazený z prostředků technické pomoci Operačního programu Průmysl a podnikání dle opatření 3.2 „Ostatní technická pomoc“

2. Vývoj OPMP

Cílem Operačního programu Průmysl a podnikání je rozvoj podnikatelského prostředí, zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu, podpora rozvoje inovací výrobků, technologií a služeb. Důraz je kladen zejména na podporu malých a středních firem zpracovatelského průmyslu a celkový rozvoj podnikání. Realizace OPMP spadá do gesce ministerstva průmyslu a obchodu, které je zároveň řídicím orgánem tohoto operačního programu. Celkově bylo na OPMP pro celé programové období 2004-2006 alokováno ze zdrojů Evropské unie (konkrétně z ERDF) 260,8 mil. EUR, podíl OPMP na celkové podpoře tak tvořil 17,94 % z finančních prostředků vyčleněných ze strukturálních fondů na operační programy Cíle 1 v ČR. Spolu s národními finančními zdroji činila celková alokace pro OPMP 347,8 mil. EUR.

Jedenáct programů podpory v rámci Operačního programu Průmysl a podnikání bylo vyhlášeno Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR dne 12. 5. 2004 formou výzvy v Obchodním věstníku a inzerátu ve vybraných periodikách. Příjem žádostí o podporu z OPMP byl zahájen od 1. 7. 2004. Ke dni 31. 12. 2004 bylo během kontinuálního příjmu žádostí

předloženo celkem 1.172 projektových žádostí. V roce 2007 docházelo především ukončování projektů. Nejvíce jich bylo ukončeno v rámci opatření 2.1 „Zakládání a rozvoj MSP“. Dle informací obsažených ve Výroční zprávě OPPP za rok 2007 bylo v programech START, KREDIT, MARKETING a ROZVOJ ukončeno celkem 471 projektů, což byla více než polovina všech ukončených projektů a akcí za rok 2007, z toho bylo 219 projektů ukončeno v rámci úvěrů poskytovaných v programech START a KREDIT administrovaných ČMZRB, a.s. Realizace projektů i následná administrace žádostí o platbu v rámci priority 1 byla časově náročnější, a to zejména z důvodu prováděných stavebních prací. Proto například v programu podpory PROSPERITA byl první projekt ukončen až v lednu roku 2008. V roce 2007 a následně i v roce 2008 se OPPP postupně dostal více do fáze proplácení a postupného přecházení k ukončování jednotlivých projektů a kontrole udržitelnosti.

V průběhu implementace OPPP se ukázaly jisté disparity mezi jednotlivými opatřeními, resp. programy podpory. Disparity se projeví zejména v počátcích realizace OPPP, a to v zájmu o programy ze strany žadatelů. U některých z vyhlášených programů zájem žadatelů několikanásobně převýšil alokované částky, zatímco u jiných byl zájem žadatelů nízký. Mezi programy s vysokým převisem finančního objemu prostředků požadovaných v žádostech nad alokací patřily v počátečních fázích realizace OPPP zejména programy ROZVOJ, INOVACE a REALITY. Naopak, nízký zájem byl zpočátku o programy v opatření 2.3. Řídící orgán realizoval řadu aktivit s cílem podpořit absorpční kapacitu u opatření a programů, o které nebyl zpočátku dostatečný zájem, a ve spolupráci s implementačními agenturami identifikoval a odstraňoval bariéry bránící potenciálním žadatelům předkládat do těchto programů projekty.

Z jednání týkající se vhodnosti a relevance věcného členění OPPP a i z provedených šetření nevyplývaly žádné zásadní připomínky k věcnému členění a nastavení OPPP. Oslovení aktéři se vesměs shodovali v názoru, že nastavení OPPP dostatečným způsobem reflektovalo identifikované potřeby a z nich vyplývající cíle pro poskytování podpory ze strukturálních fondů EU ve zkráceném programovacím období 2004-2006 v sektoru průmyslu a podnikání.

3. Plnění cílů programu

3.1. Globální cíl

Globálním cílem OPPP bylo „zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb“. Globální cíl byl v programovém dokumentu OPPP dále upřesněn jako:

- optimální vývoj českého průmyslu a dosažení jeho úrovně srovnatelné s evropskými zeměmi,
- zvýšení hospodářské výkonnosti za současného zvýšení zaměstnanosti a sociální soudržnosti a dosažení 75 % průměru HDP/obyvatele EU do konce následujícího programovacího období Evropské unie, tj. do roku 2013.

Tempo konvergence české ekonomiky se v posledních letech zrychlilo, kdy její růst výrazně předbíhal průměr EU. Podle údajů Eurostatu však již v roce 2007 Česká republika dosáhla v

objemu HDP na jednoho obyvatele v paritě kupní síly zhruba 81 % úrovně EU 27 (cca 78 % úrovně EU 25).

3.2. Specifické cíle

Specifické cíle OPPP byly nastaveny tak, aby odpovídaly potřebám vyplývajícím z jednotlivých nerovností uvedených v sektorových a regionálních analýzách a SWOT analýzy, zpracovaných jako součást programového dokumentu OPPP. V rámci programu OPPP byly vytvořeny dvě věcné priority, do kterých jsou jednotlivé specifické programy řazeny.

1. Rozvoj podnikatelského prostředí

- zajistit infrastrukturu pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace, podpořit spolupráci mezi průmyslem a vědecko-výzkumnými institucemi,
- podpořit výstavbu technické infrastruktury pro podniky a na podporu developerům podnikatelských nemovitostí,
- restrukturalizace výrobních sektorů a technologií, renovace budov a revitalizace území,
- rozvinout infrastrukturu pro účinné využívání lidského kapitálu,
- zajistit zkvalitňování know-how poradenských subjektů a doplňování oblasti poskytování poradenských služeb o nové vědecko-výzkumné poznatky.

2. Rozvoj konkurenceschopnosti podniků

- zajistit lepší přístup MSP k půjčkám,
- zavádění nových technologií v podnicích, rozvoj aplikovaného výzkumu a zlepšení kvality vzdělávání,
- zajistit zvýšení inovační činnosti v průmyslu, zavádění nových technologií a systémů jakosti,
- zajistit snižování energetické náročnosti výroby a užití elektrické energie, Vyšší využití obnovitelných zdrojů energie.

3.3. Operační cíle

Operační cíle (a opatření k jejich naplňování) byly v návaznosti na definované priority OPPP stanoveny takto:

- zintenzivnění inovačních činností a spolupráce s vědeckovýzkumnými a vysokoškolskými institucemi (opatření 1.1),
- regenerace, výstavba a rozvoj v oblasti podnikatelských nemovitostí, znovuoživení stávajících průmyslových zón (opatření 1.2),
- zlepšení infrastruktury vzdělávání pro využití lidských zdrojů pro konkurenceschopnost podniků (opatření 1.3),
- zkvalitnění poradenského systému pro podnikatele, permanentní kultivace infrastruktury pro poskytování podnikatelských služeb (opatření 1.4),

- přímá investiční podpora s vysokým růstovým dopadem, zlepšení podmínek pro malé a střední podnikání (opatření 2.1),
- podpora inovací, transferu technologií (opatření 2.2),
- snížení energetické náročnosti výroby, přeměny a rozvodu energie, využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie (opatření 2.3).

K posouzení stanovených cílů OPPP je využíván vytvořený monitorovací systém ISOP sloužící jako centrální databáze, v jejíž rámci byly hodnoceny použité indikátory. Cílové hodnoty indikátorů pro měření cílů OPPP byly na počátku programovacího období naplánovány na základě odborných analýz a expertních odhadů. Ve většině případů byly plánované cílové hodnoty překročeny (někdy i výrazně), a specifické i operační cíle OPPP je proto možné z tohoto pohledu považovat za naplněné. Částečně lze tyto výsledky přičíst faktu, že se jednalo o první programovací období, ve kterém byly po vstupu ČR do Evropské unie realizovány operační programy s využitím prostředků ze strukturálních fondů. Z toho logicky vyplýval i nedostatek praktických zkušeností s nastavováním cílových hodnot indikátorů těchto operačních programů vč. OPPP.

K dosažení dobrých výsledků v rámci implementace a realizace OPPP v průběhu programovacího období 2004–2006 přispěl významnou měrou i fakt, že v tomto období se česká ekonomika nacházela v důsledku příznivých externích vlivů ve fázi progresivního růstu doprovázeného pozitivními hospodářskými výsledky podnikatelského sektoru. Zároveň je ovšem nesporné, že o programy OPPP byl mezi podnikateli velký zájem, o čemž svědčí i značný převis poptávky a možnost vybírat a podporovat kvalitní projekty, které se „přičinily“ o naplňování plánovaných hodnot věcných indikátorů OPPP.

4. Vývoj indikátorů OPPP

Jak již bylo řečeno výše, k posouzení stanovených cílů OPPP byly sestaveny indikátory charakterizující vývoj a dopad prostředků podporovaných subjektů. Indikátory jsou definovány pro úroveň programu, jednotlivé priority a opatření. Z důvodu zjednodušení jsou zde uvedeny jen první dvě skupiny indikátorů.

4.1. Indikátory programu

Indikátor OP 01 „Tvorba přidané hodnoty z výroby v podpořených podnicích (vliv na růst HDP)“

Hodnoty indikátoru nezahrnují úvěrové programy administrovaných ČMZRB, a to z důvodu možného zkreslení celkové hodnoty za OPPP (především u programu START). Podle aktuálních dat ČSÚ činila v roce 2004 (tedy v prvním roce realizace OPPP) hodnota hrubé přidané hodnoty v ekonomice celkem 2.529,246 mld. Kč, hodnota HDP 2.814,330 mld. Kč. Do roku 2007 vzrostla HPH o 26,8 % a HDP o 26,2 %. HPH ve zpracovatelském průmyslu vzrostla mezi roky 2004 a 2007 o 28,1 %. Jak vyplývá z hodnot indikátoru k 30. 9. 2008, malé a střední podniky podpořené z OPPP zaznamenaly výrazný nárůst přidané hodnoty ve srovnání s výchozím stavem, a to o 42,59 %, což svědčí o výrazně nadprůměrné dynamice jejich růstu. Podle údajů ČSÚ tvořil v roce 2001 podíl zpracovatelského průmyslu na tvorbě HDP, resp. HPH 26,43 %, v roce 2007 to bylo 27,05 %, což znamená přírůstek o 0,62 %.

Indikátor OP 02 „Růst produktivity práce v podporovaných podnicích (vliv na růst produktivity práce za celý zprac. průmysl)“

Na základě výpočtů zpracovatele vycházejících z dat ČSÚ činila v roce 2004 produktivita práce (měřena jako podíl HPH na počet zaměstnanců) v celé ekonomice 630,68 tis. Kč/zam. a

do roku 2007 se zvýšila o 18,37 % na 746,51 tis. Kč/zam. V podpořených MSP byla dle podkladů z ŘO dosažena produktivita práce 565,47 tis. Kč/zam. (údaje k 30. 9. 2008), což sice znamená hodnotu pod průměrem ČR, ovšem dynamika růstu zde byla výrazně vyšší, a sice o 24,28 % ve srovnání s výchozím stavem. Produktivita práce ve zpracovatelském průmyslu vzrostla mezi roky 2004-2007 o 20,47 %. V roce 2007 činila produktivita práce ve zpracovatelském průmyslu 679,35 tis. Kč/zaměstnanec.

Indikátor OP 03 „Počet čistých vytvořených pracovních míst“

Zde jsou uváděna hrubá pracovní místa za MSP, a to z důvodu ne zcela přesné metodiky poskytované EK a z toho plynoucí značné složitosti výpočtu (zahrnutí nepřímých vlivů jako multiplikační efekt, ztráta mrtvé váhy atd.). Hodnota indikátoru k 30. 9. 2008 nezahrnuje program KLASTRY-vyhledávání, kde se počet vytvořených pracovních míst nesledoval, a KLASTRY-založení, kde byla hodnota vztažena ke všem členům klastru. Uvedení hrubých pracovních míst se odráží i v překročení stanovené hodnoty na počátku programu. Je zřejmé, že hodnota dosažená k 30. 9. 2008 překročila plánovanou cílovou hodnotu o 654,8, ovšem zároveň je nutné podotknout, že při uvedení počtu čistých pracovních míst zohledňující úbytek pracovních míst v důsledku realizace projektu i v rámci odvětví by dosažená hodnota byla nižší.

Indikátor OP 04 „Uskutečněné soukromé spolufinancování“

Hodnota indikátoru za dotační programy CzechInvestu je uvedena z rozhodnutých projektů k 30. 6. 2008 a dosáhla výše 405,3 mil. €, což převýšilo stanovenou cílovou hodnotu po skončení programu o 245,3 mil. €.

4.2. Indikátory priorit 1 a 2

Indikátor PU 01 „Počet nově vzniklých inkubátorů, vědeckotechnických parků a center transferu technologií“

Hodnota tohoto indikátoru je totožná s indikátorem SU 11 úrovně opatření 1.1, neboť VTP, inkubátory a CTT byly podporovány pouze v rámci programu podpory PROSPERITA. Dle informací pracovníků ŘO se jedná o 24 projektů zaměřených na inkubátory, 19 na VTP a 13 na CTT. Některé inkubátory a VTP byly podpořeny vícekrát, některé projekty obsahovaly např. kombinaci VTP, CTT i inkubátoru. Celkem bylo v rámci programu podpořeno 32 projektů.

Indikátor PU 02 „Vybudované podnikatelské prostory a objekty“

Hodnota tohoto indikátoru představuje součet za programy PROSPERITA a REALITY. K 30. 9. 2008 dosáhl 364.281,04 m²

Indikátor PU 03 „Zvýšení kapacity školicích zařízení (počet míst)“

Tento indikátor odpovídá hodnotám dosaženým v programu ŠKOLICÍ STŘEDISKA. Rovněž u tohoto indikátoru došlo k překročení plánované hodnoty a to o 1949 míst. Důvodem byl vysoký zájem o tento program mezi žadateli a také skutečnost, že byly podpořeny i projekty výstavby velkých školicích středisek.

Indikátor PU 04 „Hrubý počet vytvořených pracovních míst“

Indikátor nezahrnuje program KLASTRY-vyhledávání, kde se počet vytvořených pracovních míst nesledoval, ani KLASTRY-založení, kde byla hodnota vztažena ke všem členům klastru. Indikátor dosáhl k 30. 9. 2009 hodnoty 3944,86 míst. Jde o hrubý počet vytvořených pracovních míst za MSP. Cílové hodnoty je možno považovat za naplněné, vzhledem k tomu, že aktuální hodnota není definitivní a v podpořených MSP se očekává vytvoření dalších pracovních míst.

Indikátor PU 05 „Nárůst přidané hodnoty z výroby u podpořených podniků“

Vysoká hodnota naplnění, resp. překročení plánované hodnoty o 80,12 p. b. u tohoto indikátoru potvrzuje efektivnost vynakládaných veřejných prostředků na intervence OP PP.

Indikátor PU 06 „Zvýšení obrátu u podporovaných firem“

Celková hodnota za podpořené MSP za prioritu 2 bez úvěrových programů ČMZRB dosahovala k 30. 9. 2008 výše 55,6%. Překročení plánované hodnoty (15%) potvrzuje pozitivní vlivy intervencí OPMP na podpořené podniky projevující se dynamickým růstem obrátu.

Indikátor PU 07 „Počet podpořených projektů MSP“

Rovněž v případě tohoto indikátoru došlo k výraznému překročení plánované cílové hodnoty. A to o 781 podpořených projektů. Důvodem byl velmi vysoký zájem podnikatelů o programy, zejm. v opatření 2.1. Zhruba 67 % z celkového počtu podpořených projektů tvoří projekty v úvěrových programech ČMZRB.

Indikátor PU 08 „Úspora energie“

Hodnota tohoto indikátoru odpovídá údajům za program ÚSPORY ENERGIE v opatření 2.3. I v tomto indikátoru došlo k překročení plánované cílové hodnoty o 2311,28 GJ/rok

Indikátor PU 09 „Energie vyrobená z obnovitelných a druhotných zdrojů energie“

V případě instalovaného výkonu jde o údaj za program podpory OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE (45,75 MWh), v případě vyrobené energie jde o součet za programy podpory OZE a ÚE (v ÚE se instalovaný výkon nesledoval, hodnota indikátoru dosáhla 176571,46 MWh). V obou případech došlo opět k výraznému překročení plánovaných cílových hodnot.

Indikátor PU 10 „Podíl MSP na HDP“

Indikátor dosáhl k 30. 9. 2008 hodnoty 35,49% (cílová hodnota 42,5%). Lze se domnívat, že nenaplnění plánované hodnoty u indikátoru „Podíl MSP na HDP“ bylo způsobeno rozhodující měrou externími vlivy. Očekávání ohledně budoucího vývoje české ekonomiky byla zřejmě v době nastavování plánované hodnoty tohoto indikátoru opatrnější než následná realita. Česká republika zaznamenává od roku 2002 výrazný ekonomický rozvoj, který je do značné míry „tažen“ velkými podniky. A i když se sektor malých a středních podniků rovněž dynamicky rozvíjí, jeho podíl na HDP je v konečném výsledku relativně nižší, než se zřejmě původně očekávalo. Nenaplnění plánované hodnoty indikátoru nelze v tomto případě považovat za neúspěch intervencí OPMP.

4.3. Revize

Koncem roku 2005 a na počátku roku 2006 probíhaly první revize indikátorové soustavy. Tato revize byla provedena do úrovně indikátorů za opatření (tzn. dotkla se projektových indikátorů, indikátorů v rámci programů podpory a opatření) – tedy do úrovně programového dodatku (byla provedena změna dodatku). Indikátory na úrovni priorit, programů či RPS zůstaly nezměněny. Další revize indikátorů proběhla v roce 2007. Při revizi došlo zejména k redukci počtu monitorovacích ukazatelů (závazné ukazatele, k jejichž plnění se žadatelé zavázali při podpisu Rozhodnutí, se neměnily, proto nedocházelo k tvorbě dodatků k Rozhodnutím o poskytnutí dotace z důvodu změny závazných ukazatelů ze strany Řídícího orgánu). Muselo ovšem dojít ke změně formulářů na vyplňování monitorovacích a závěrečných zpráv (úprava, resp. redukce monitorovacích ukazatelů) uvedených v Manuálu implementace OPMP. Revize indikátorů byly provedeny z toho důvodu, že v rámci kontroly bylo odhaleno, že dochází k:

- chybám v algoritmech výpočtu hodnoty indikátorů,
- evidování nadměrného počtu indikátorů, které mají minimální využití a jsou pro žadatele i pracovníky ZS a ŘO matoucí či zbytečné,

- vysokému zatížení žadatele při zjišťování a vykazování hodnot ukazatelů,
- nepřesnostem při vkládání údajů do IS (např. co se týká kontroly měrných jednotek),
- nedostatkům týkajícím se srozumitelnosti při výkladu (validitě) některých indikátorů,
- nedostatkům při agregování napříč programy podpory, atd.

Po revizi indikátorů je možné konstatovat, že soustava indikátorů OPPP je relevantní vůči struktuře celého programu a obsahuje indikátory důležité pro rozhodovací a monitorovací proces. Při zpracování tohoto projektu byla rovněž otestována agregovatelnost indikátorů na jednotlivých úrovních programu. Nebyl identifikován žádný významný problém při agregovatelnosti indikátorů na různých úrovních a napříč programy podpory, nicméně bylo zjištěno, že žadatelé občas chybují v měrných jednotkách, což poté způsobovalo problémy při interpretaci agregovaných výsledků na vyšších úrovních. Tyto nedostatky byly v průběhu zpracování tohoto projektu v součinnosti zpracovatele a zadavatele odhaleny a odstraněny.

4.4. Problémy a vyhodnocení indikátorů na úrovni projektů

Žadatel vždy uvedl do žádosti o podporu cílové hodnoty závazných ukazatelů relevantních pro konkrétní program podpory a konkrétní projekt, které musel dle Podmínek k Rozhodnutí o přidělení dotace splnit. Dále si mohl stanovit cílovou hodnotu i pro některé z monitorovacích ukazatelů, tato hodnota pro něj však již nebyla závazná, byla pouze indikativní.

Na principu průběžných, monitorovacích a závěrečných zpráv předávali žadatelé informace o vývoji svého projektu. Oddělení monitoringu (resp. Regionální kanceláře CI) tyto informace přenesli ze žádostí i ze zpráv do ISOPu (přenos do ISOP probíhal automaticky z excelovského formuláře zpráv, resp. žádostí o dotaci). Oddělení monitoringu nebo projektoví manažeři měli možnost data po předchozím souhlasu žadatele upravovat, pokud tato byla zadána nesprávně. V rámci individuálních rozhovorů s projektovými manažery a v rámci dotazníků adresovaných na zástupce zprostředkujících subjektů v regionech byla zjišťována relevance indikátorů na úrovni projektů v rámci programů podpory a identifikovány případné nejčastější problémy žadatelů (viz. výsledky níže).

Společné indikátory Napříč všemi programy OPPP bylo sledováno 7 společných ukazatelů:

- Přidaná hodnota (s výjimkou KLASTRY-vyhledávání)
- Produktivita práce na jednoho zaměstnance
- Průměrný přepočtený počet zaměstnanců
 - z toho ženy
- Nově vytvořená přepočtená pracovní místa
 - z toho ženy
- Čistý obrat

Zřejmě největší problém představovalo pro příjemce vykazování hodnot indikátorů produktivita práce a přidaná hodnota.

PROSPERITA

Revize indikátorové soustavy se programu PROSPERITA nedotkla. Soustava indikátorů byla optimální, relevantní a měřitelná. V tomto případě totiž došlo k zúročení zkušeností z národních programů z minulosti a nebyly tudíž sledovány firmy jakožto koneční uživatelé, nýbrž pouze a právě samotní žadatelé.

REALITY

V rámci tohoto programu podpory bylo indikátorů hodně, ale takto velký počet neměl vliv na lepší vypovídací schopnost o projektech - spíše naopak: některé indikátory byly uplatněny pouze velmi omezeným počtem žadatelů. Z toho důvodu došlo v průběhu realizace projektů k redukci indikátorové soustavy, po které se systém zjednodušil a byl využit také pro nastavení indikátorů v rámci OPPI. Hlavní problém byl v tom, že pro cíl programu neměly některé indikátory smysl, logické byly pouze pro cíl projektů. Současný počet indikátorů je možno považovat za dostatečný a nebyly ani identifikovány další indikátory, které by pro sledování implementace programu byly relevantní či důležité a které by měl program obsahovat.

ŠKOLICÍ STŘEDISKA

Uskutečněné revize indikátorů se indikátorů v rámci tohoto programu nedotkly. Počet a nastavení indikátorů vzhledem k charakteru programu je adekvátní, problémy se objevovaly při vyplňování závazného ukazatele „Zvýšení počtu školicích pomůcek“, kde byla podmínka, že školicí pomůcka musí být minimálně v hodnotě 40 tis. Kč (přesto měly žadatelé s tímto indikátorem problémy, ačkoliv byli na tuto záležitost několikrát upozorňováni ze strany ZS). Vybrané ukazatele jsou sčitatelné na vyšší úrovni.

MEZINÁRODNÍ OBCHOD

Každá akce měla své monitorovací ukazatele individuálně stanovené - jednalo se např. o počet firem, které projeví zájem se akce zúčastnit, množství získaných kontaktů, návštěvnost webových stránek, počet vyžádání studie apod. Na základě stanovených indikátorů docházelo ke zhodnocení akce a také rozhodnutí, zda akci opakovat či ne. Agentura CzechTrade sleduje v rámci svých vlastních interních statistik ohlasy na realizované projekty, např. formou projevení zájmu o vypracované studie, počtem získaných kontaktů při realizaci prezentací apod. Některé ukazatele (např. zvýšení exportu) z důvodu jejich specifčnosti dopadu lze však objektivně zhodnotit až v delším časovém horizontu.

KLASTRY

Ve fázi vyhledávání klastrů byly v rámci monitoringu sledovány následující závazné monitorovací ukazatele:

- Výstupní studie projektu vyhledávání vhodných firem pro klastr (ano/ne)
- Prezentace výsledků studie před komisí (ano/ne)
- Minimální počet uspořádaných seminářů/workshopů po dobu zpracování studie na téma projektu (počet)

V rámci fáze zakládání klastrů se sledovaly následující monitorovací ukazatele:

- Společné projekty členů klastru (počet)
- Průměrný počet členů klastru účastnících se na společném projektu (počet)
- Výdaje na výzkum a vývoj (v tis. Kč)

Nastavení těchto závazných ukazatelů bylo logické, nicméně např. sledování výdajů na výzkum a vývoj nemusí vždy korespondovat s činností klastru. Na druhé straně může díky

činnosti klastru dojít k úspoře nákladů a ke snížení výdajů vč. výdajů na VaV. Indikátory jsou provázané s cíli programu a některé z nich jsou rovněž sčitatelné na vyšší úrovni.

KREDIT + START

Požadované závazné indikátory byly ČMZRB sledovány dle pokynů ŘO. Tyto indikátory jsou relevantní a přiměřené.

MARKETING

V rámci individuálních rozhovorů a dotazníků uskutečněných v průběhu zpracování tohoto projektu byla nejvíce negativně hodnocena volba ukazatele „Přidaná hodnota“ jako závazného co do cílové hodnoty pro příjemce v tomto programu a první výzvě programu ROZVOJ. Mezi nejčastěji zmiňovanými důvody pro nespokojenost s ním lze jmenovat např. vysokou ovlivnitelnost směnným kurzem Kč/EUR, obtížnou identifikaci a výpočet hodnoty, neprovázanost s kvalitou realizace projektu, závislost na počtu zaměstnanců, atd.

ROZVOJ

Indikátory byly dostatečně provázané s cíli programu a adekvátní k cílům opatření. Počet indikátorů je dle zúčastněných optimální. V druhé výzvě došlo ke změně indikátorů tak, že indikátor „Nárůst přidané hodnoty z výroby u podpořených projektů“ byl nahrazen indikátorem „Růst produktivity práce v podpořených podnicích“. Někteří žadatelé produktivitu práce uvedli jako podíl obrátu (a nikoliv přidané hodnoty) a počtu zaměstnanců.

INOVACE

Byly sledovány 3 závazné indikátory:

- „Nové nebo inovované výrobky“
- „Nové nebo inovované technologie“
- „Nové nebo inovované služby“

U těchto indikátorů se vyskytovaly občasné problémy s vykazováním ze strany příjemců, neboť se jednalo o počty typů inovace technologií/výrobků/služeb a nikoliv o počty prodaných kusů; k upřesnění výkladu a následným korekcím však došlo hned v počátečních fázích realizace programu. Dále byly sledovány 2 specifické monitorovací ukazatele („Spolupráce s VV nebo VŠ“ a „Využití transferu technologií, patentů, průmyslových vzorů nebo jiné formy prostředků ochrany duševního vlastnictví“) s vazbou na sledování vývoje spolupráce při výzkumu a vývoji.

OZE + ÚE

Závazné i monitorovací indikátory byly nastaveny logicky a byly dostatečně provázané s cíli programu. Lze konstatovat, že indikátorová soustava byla z hlediska potřeb opatření relevantní. U žádného z projektů v rámci těchto dvou programů podpory nedošlo v průběhu realizace projektu ke změně závazných indikátorů. Občas se vyskytovala chybovost ve vykazování aktuálního stavu realizace projektu (řády jednotek, např. MW a kW). To se tak omylem odrazilo v ISOP, nicméně tyto nedostatky byly průběžně napravovány.

Některé indikátory jsou sčitatelné na vyšší úrovni, nemají však takovou vypovídací schopnost, jak bylo předpokládáno. Bylo obtížné předpovídat budoucí vývoj. Některé projekty jsou a byly ještě v extenzivní fázi (nabírají nové zaměstnance, produktivita je zatím nízká – naplnění ukazatele se projeví později). Podpora z OPPP mohla pro podnikatele představovat i přechodné snížení produktivity práce v účetním vyjádření, nicméně

dlouhodobější ekonomické efekty investice do nových výrobních technologií jsou jednoznačně pozitivní jak pro jednotlivé podnikatele, tak pro růst konkurenceschopnosti ČR. Problém při načítání údajů za prioritu mohou způsobovat i projekty větších podniků, které jsou většinou u ŠKOLICÍCH STŘEDISEK (u priority 2 se toto obdobně týká programu INOVACE), nebo nelze přesně určit, zda projekt měl skutečně významný vliv na zvýšení některého ukazatele nebo k tomu došlo z jiných důvodů (např. ukazatel čistý obrát, růst přidané hodnoty nebo růst produktivity práce). U MSP se efekt zvýšení některého ukazatele může také projevit později, než se původně předpokládalo - investice je pro firmu zásadní a její pořízení a provoz se projeví výkyvy ve vykazovaných hodnotách účetních ukazatelů.

5. Vyhodnocení vztahu projektů k jednotlivým horizontálním cílům Společenství

1. Vliv na rovné příležitosti

Projektů, jež žadatelé podávající žádost do OPPP označili jako přímo zaměřené na rovné příležitosti, bylo minimum (cca 4 % z celkového počtu projektů vybraných ke spolufinancování). Toto však bylo vcelku pochopitelné, neboť programy podpory v OPPP nebyly primárně zaměřeny na rozvoj rovných příležitostí – na tuto oblast se přímo specializovaly jiné programy, priority a opatření v gesci jiných resortů (např. OP RLZ nebo SROP). Projekty, jež byly přijaty ke spolufinancování tak měly buď pozitivní vliv na RP (zhruba 37 % přijatých projektů), nebo byly k RP neutrální (cca 59 % přijatých projektů). Takovýchto projektů, jež dle názoru žadatelů i hodnotících komisí prakticky neměly žádný vliv na RP, byla většina.

Vyhodnocení vlivu provádění intervencí OPPP na rovné příležitosti je ovlivněno některými determinanty souvisejícími s často chybným vnímáním této horizontální priority. Principem rovných příležitostí není ve skutečnosti to, zda příjemce podpory vytvoří shodný počet pracovních míst pro muže i pro ženy, ale zda při výběru zaměstnanců nepřihlíží k pohlaví uchazeče jako ke kritériu zvýhodňujícímu jednu či druhou skupinu. Horizontální priorita rovných příležitostí prosazuje rovnost přístupu a potírá diskriminaci. Zároveň je potřeba upozornit, že nepřijetí ženy na konkrétní pracovní místo např. z důvodu nevyhovující kvalifikace, nedostatečných zkušeností, fyzické náročnosti práce apod. nelze považovat za diskriminaci.

2. Vliv na životní prostředí

Více než polovina projektů vybraných ke spolufinancování byla přímo zaměřena na podporu životního prostředí nebo byla alespoň k ŽP šetrná. Ve 161 žádostech vybraných ke spolufinancování z OPPP žadatelé přímo indikovali, že je jejich projektový záměr přímo zaměřen na podporu životního prostředí. Toto hledisko bylo téměř samozřejmé např. u projektů předložených v opatření 2.3 (programy podpory OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE a ÚSPORY ENERGIE). Přibližně 46 % žadatelů pak ve svých žádostech indikovalo, že jejich projekt je k životnímu prostředí neutrální, tzn. nemá na něj žádný přímý vliv (např. o programech podpory MEZINÁRODNÍ OBCHOD nebo MARKETING).

3. Vliv na informační společnost

Zhruba polovina žadatelů o dotaci, jež byla vybrána ke spolufinancování z OPPT, označila svůj projekt jako k informační společnosti neutrální. Pouze 11 % žadatelů označilo svůj projekt jako přímo zaměřený na rozvoj IS. Zde je však třeba podotknout, že OPPT jako takové nemělo přímo žádný program podpory zaměřený na rozvoj informační společnosti (na rozdíl např. od SROP). Lze ovšem konstatovat, že byť projekty jako takové neměly přímý dopad na rozvoj informační společnosti, většina z nich rozhodně měla alespoň sekundární dopad na informační technologie – jak na straně žadatelů samotných, tak v externím prostředí. Žadatelé tento dopad sami hodnotili jako sekundární, proto zřejmě většina z nich vyhodnotila svůj projekt jako neutrální k IS.

4. Vliv na vyvážený rozvoj regionů

Pouze 11 % schválených žádostí o dotaci deklarovalo, že mají přímý vliv na vyvážený rozvoj regionů. Faktem zůstává, že málokterý projekt mohl být přímo zaměřený na splnění tohoto horizontálního cíle, neboť projekty takto zaměřené byly podávány zpravidla do SROP nebo jiných programů. Nicméně je zřejmé, že všechny projekty přímo ovlivňovaly region, ve kterém plánovaly realizaci a přispívaly tak k vyváženému rozvoji regionů – byť i jen v sekundárním efektu. Nadpoloviční většina schválených projektů tak byla svými nositeli označena jako projekty, které mají pozitivní dopad na rozvoj regionů. Ani ne třetina žadatelů ve svých žádostech indikovala, že nemá žádný vliv na vyvážený rozvoj regionů – je k němu neutrální.

Žádosti, které zaměřením svých projektových záměrů negativně ovlivňovaly plnění horizontálních priorit, byly v procesu výběru projektů selektovány a nebyly vybrány k podpoře z OPPT.

Z důvodu, že hledisko přispění k plnění horizontálních priorit je subjektivní a často velmi obtížně definovatelné, žadatelé často „tápali“ v tom, co mají do žádosti v této oblasti vyplnit. Často tak svůj projekt pro zjednodušení označili jako neutrální k některé z horizontálních priorit. Z individuálních pohovorů a z dotazníků směřovaných na projektové manažery a relevantní regionální pracovníky zprostředkujících subjektů vyplynulo, že žadatelé často chápali horizontální cíle pouze jako formalitu a „nutné zlo“, které má minimální vypovídací hodnotu pro projekt.

6. Hodnocení kvality projektů z hlediska zaměření příslušného programu podpory

Hodnocení kvality projektů může být nahlíženo z pohledu kvality formální a z pohledu kvality věcné, nebo-li obsahové. Seřídíme-li programy podpory dle míry úspěšnosti žadatelů, lze na základě individuálních rozhovorů s projektovými manažery kvalitu předkládaných projektů hodnotit následovně:

INOVACE

Míra úspěšnosti žadatelů nedosáhla u tohoto programu podpory ani jedné třetiny přijatých žádostí. V první výzvě se jako hlavní problém ukázalo to, že si žadatelé mylně vykládali pojem inovací a inovativnosti, a často podávali žádost o financování pouhé inovace výrobního procesu, což nebylo umožňováno. Rovněž do svých žádostí zahrnovali pořízení majetku aktivací, což se ukázalo jako obtížně kontrolovatelné a proto bylo ve 2. výzvě k předkládání

žádostí (INOVACE II) povoleno pořízení majetku již pouze dodavatelským způsobem. Zájem o program byl jinak velký a všichni žadatelé, kteří úspěšně prošli hodnotícím procesem, dotaci získali, nikdo tedy nebyl odmítnut z důvodu nedostatku financí.

ROZVOJ

Zájem o program byl výrazně vyšší než se očekávalo a tak došlo k převisu poptávky. Úspěšnost žadatelů u první výzvy k předkládání projektů (ROZVOJ I) byla cca 22%. Z toho důvodu byl vytvořen zásobník projektů, kde byly projekty doporučené k poskytnutí podpory, na které se však nedostalo finančních prostředků. Díky velkému zájmu o program ze strany žadatelů poté byla na základě provedených realokací navýšena alokace na tento program a následně vyhlášena druhá výzva, ve které uspěly některé projekty ze zásobníku. Úspěšnost žadatelů ve druhé výzvě již byla vyšší (cca 49%). Důvodem, proč byl program pro žadatele tak atraktivní, mohlo být to, že program umožňoval získat podporu na nákup nových technologií. Technická kvalita projektů byla obecně dobrá, ovšem v porovnání s programem INOVACE měly některé projekty menší inovační potenciál. Někdy také docházelo k tomu, že někteří žadatelé, kteří neuspěli v „Inovacích“, měli tendenci uplatnit projekt v Rozvoji.

OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE

Zájem o program OZE byl velký a ačkoliv byla část finančních prostředků vyčleněných na program podpory ÚSPORY ENERGIE přesunuta do programu OZE, přesto řada projektů nemohla být schválena z důvodu nedostatku finančních prostředků. Úspěšnost žadatelů předkládajících žádosti o dotaci do tohoto programu podpory byla pouze 41%. Nebylo to však způsobeno tím, že by žadatelé předkládali nekvalitní záměry či příliš chybovali po formální stránce, nýbrž - jak již bylo uvedeno výše - finanční prostředky vyčleněné na tento program podpory nestačily velkému zájmu žadatelů.

PROSPERITA

Při vyhlásování výzvy k předkládání projektů byl kladen velký důraz na vybudování co nejvíce čtverečních metrů plochy. Později však došlo k přeorientování na větší kvalitu projektových záměrů, a to z důvodu větší poptávky především po laboratořích, které nejsou tolik náročné na rozlohu, ale zato vyžadují náročnější vybavení a lepší prostory. Více investic poté směřovalo do vědy a high-tech specializace parků, docházelo k odvětvové profilaci jednotlivých parků. Absorpční kapacita programu byla naplněna ve smyslu počtu podaných projektů i požadovaných finančních prostředků. Kvalita každého z projektů byla individuálně posuzována a měřena i ve studii proveditelnosti, která tvořila součást žádosti, kde byla mimo jiné i kapitola zabývající se průzkumem trhu (tedy otázkou, zda kapacita parku bude skutečně obsazena). Projekty zpravidla nebyvaly vyřazeny z formálních nedostatků, hlavním důvodem bylo spíše nedostatečné prokázání spolupráce s akademickou sférou, neprokázání naplnění kapacity parku či špatný technický popis projektu. Pouze 3 žádosti byly vyřazeny z důvodu nedostatku finančních prostředků v alokaci programu. Úspěšnost žadatelů v rámci tohoto programu podpory činila 52 %.

REALITY

V 1. fázi bylo podáno více žádostí než mohlo být podpořeno (nižší alokace na program oproti požadavkům žadatelů) a převis poptávky nad alokací činil cca 50 %. Proto byl příjem žádostí pozastaven a žádosti se přijímaly pouze do tzv. zásobníku projektů. V roce 2006 došlo k odstoupení 2 významných projektů, uvolnila se tedy část finančních prostředků a z toho důvodu mohly být podpořeny některé další projekty ze zásobníku. Úspěšnost žadatelů při předkládání žádosti o dotaci v rámci tohoto programu podpory činila cca 60 %. Důvodem pro vyřazení projektů bylo nejčastěji nepochopení programu žadatelem, což se projevovalo v nesouladu projektu s cíli programu (např. se objevovaly projekty, pod kterými byla schovaná

rekonstrukce bytů pro zaměstnance). Dále žadatelé také chybovali v tom, že nedodali potřebnou dokumentaci k žádosti a nebo tato dokumentace nebyla dostatečně konkrétní, což následně znamenalo problém nejen při hodnocení projektů, ale i při následné realizaci projektů.

KLASTRY

Počet projektů podaných do fáze *Vyhledávání* byl dostatečný a i do fáze *Zakládání* byl podán „přiměřený“ počet projektů. Je potřeba uvést, že kvalita zpracovaných žádostí (zejména pak příslušných studií proveditelnosti) někdy nekorespondovala s kvalitou projektů, což se však neprojevovalo při hodnocení, ale spíše až v realizační části projektu. Relativně vysoká dotace, kterou bylo možné na projekt získat, i možnost financovat „soft“ náklady (např. mzdy) způsobily, že program byl pro zájemce atraktivní. Kvalita žádostí byla u podpořených projektů zhruba srovnatelná. Předkládané projekty byly často poměrně ambiciózní co do očekávaných cílů, zdaleka ne všechny naplánované výstupy se pak ovšem dařilo naplnit. Úspěšnost žadatelů v rámci tohoto programu podpory činila 70 %.

ÚSPORY ENERGIE

Úspěšnost žadatelů v rámci tohoto programu podpory byla poměrně vysoká: činila 74 %. Žadatelé zpravidla neměli administrativní nebo formální nedostatky v žádostech (a pokud ano, byly vyzváni k dodání chybějících či nepřesných informací), nicméně zájem o program bohužel nebyl takový, jak se očekávalo. Některé žádosti pak ještě musely být vyřazeny z toho důvodu, že nesplňovaly technické a věcné požadavky stanovené v podmínkách výzvy a programu. U tohoto programu nebyl nedostatek finančních prostředků, část původně alokovaných prostředků byla nakonec přesunuta do programu OZE.

ŠKOLICÍ STŘEDISKA

Kvalita předkládaných žádostí byla různá: projekty, které byly konzultovány se zástupci CI, byly většinou lépe zpracovány, stejně tak jako projekty zpracované od poradenských firem, které měly s programem nějaké zkušenosti. Bylo přijato celkem 95 projektů, z toho bylo 74 schváleno - úspěšnost projektů tak byla poměrně vysoká (cca 78 %). Nejčastějším důvodem pro vyřazení žádosti bylo nepochopení programu a špatné nastavení projektu (někteří žadatelé také „zkoušeli“ uplatnit projekt, který věcně neodpovídal podmínkám programu).

MARKETING

Úspěšnost žadatelů předkládajících žádosti v rámci programu podpory MARKETING činila 85 %. Žádosti zpravidla neměly administrativní či formální nedostatky, ale byly např. vyloučeny z toho důvodu, že se jednalo o nepodporované OKEČ či nepodporovaný region. Pro vyloučení projektu musel existovat věcný důvod, pouze cca 10 % projektů bylo nesprávně zpracovaných. Vysoká úspěšnost projektů při získání dotace také reflektuje neinvestičně zaměřený charakter podpory (nebyly požadovány žádné - z pohledu žadatele - složité přílohy či dodatečné expertízy). Zpracování žádosti bylo celkově jednodušší než u ostatních převážně investičních programů podpory OPMP. O program byl značný zájem, žadatelé měli povědomí o programu MARKETING již z dřívějších národních programů. Docházelo k postupnému zkvalitňování předkládaných projektů, také díky zúročení zkušeností z národních programů a stoupajícímu podílu zapojení poradenských společností při zpracování projektů.

MEZINÁRODNÍ OBCHOD

Jak již bylo uvedeno výše, sestava o míře úspěšnosti žadatelů neviduje jednotlivé akce podané v rámci tohoto projektu. Jednotlivé akce, které se ucházely o podporu, procházely

dvěma koly oponentních řízení. V prvním oponentním řízení byly projekty předkládány ve formě projektových fiší a hodnoceny komisí za účasti zástupců CzechTrade, MPO a specialistů na danou problematiku. V rámci druhého kola byly hodnoceny projekty ve formě projektového záměru. Po realizaci projektu (a před podáním Žádosti o platbu) bylo zavedeno ještě třetí oponentní řízení hodnotící hospodárnost a efektivnost vynaložených finančních prostředků. Celkově lze konstatovat, že žádosti byly vysoké kvality, v čemž hrála roli i víceúrovňová kontrola jejich kvality. Některé schválené akce sice nebyly nakonec realizovány, což ovšem nebyla otázka jejich kvality, ale spíše jiných, externích vlivů a okolností (např. aktuální politického prostředí v cílové zemi realizace apod.). Zájem o program byl dostatečný.

REGISTR PORADCŮ

V roce 2008 bylo ŘO OPMP rozhodnuto, že dosavadní činnosti realizované v rámci Registru poradců budou profinancovány výhradně z národních zdrojů a plánované prostředky strukturálních fondů budou využity ve prospěch jiných programů podpory OPMP. U projektu Registr poradců byl implementační agenturou CzechInvest identifikován problém ve vztahu k pravidlům ERDF v přímé návaznosti tohoto projektu na program PHARE 2003 a v nedostatečném zajištění udržitelnosti projektu. Náklady uplatněné v rámci realizace projektu byly shledány jako neuznatelné z OPMP. Projekt Registr poradců byl z těchto důvodů profinancován z prostředků státního rozpočtu a na základě žádosti agentury CzechInvest byl Řídicím orgánem OPMP vyjmut z realizace tohoto operačního programu.

KREDIT a START

Jak již bylo uvedeno, výše uvedená sestava o míře úspěšnosti žadatelů neviduje úspěšnost žádostí o úvěr. Lze definovat dva základní důvody pro zamítnutí žádosti o úvěr:

- v případě, že byl projekt bankou vyhodnocen jako rizikový (na základě stanovených hodnotících procedur a parametrů),
- politika v přístupu k podpoře MSP - v případě přístupu více se blížícímu standardnímu bankovnímu výběru žadatelů by významná část schválených projektů úvěr nezískala (v programu START byl podíl zamítnutých žádostí nižší než v programu KREDIT).

Lze konstatovat, že žadatelé nejčastěji odstupovali z následujících důvodů:

- nesplnění smluvních podmínek podmiňujících čerpání úvěrů (např. získání stavebního povolení, problémy ze strany subdodavatelů, nájemních smluv apod.),
- jistá „podnikatelská naivita“ ze strany příjemců, přehnaný optimismus a očekávání.

TECHNICKÁ POMOC

Pravidla akcí realizovaných v rámci priority 3 Technická pomoc se naprosto liší od ostatních pravidel projektů podávaných do „klasických“ programů podpory v rámci věcných priorit OPMP, což logicky vyplývá již ze samotné povahy intervence. Většina akcí, jež byly v rámci projektů TP uskutečňovány (analýzy, studie, externí služby, semináře, konference, atp.), byla vypisována formou výběrového řízení v souladu se zákonem o veřejných zakázkách. Ve všech případech se postupovalo podle Opatření ministra průmyslu a obchodu stanovujícího pravidla pro hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci MPO na příslušný rozpočtový rok. Některé akce však nakonec nejsou realizovány z toho důvodu, že buď nebyl schválen jejich záměr anebo se po jeho schválení od realizace ustoupilo (např. některé služební cesty se z různých důvodů neuskutečnily nebo např. nedošlo k plánované koupi nějakého technického zařízení či vybavení).

7. Zhodnocení čerpání finančních prostředků v rámci jednotlivých priorit

7.1. Priorita 1 – „Rozvoj podnikatelského prostředí“

Na konci roku 2004 nebylo vzhledem ke krátkému časovému období implementace OPPP zatím možno jednoznačně určit úspěšnost této priority a její vliv na podnikatele. Z doposud podaných projektů bylo sice možno konstatovat, že o programy podpory má podnikatelská veřejnost zájem, ale nedošlo zatím k podepsání žádného Rozhodnutí v rámci prvních třech opatření priority 1. K čerpání prostředků došlo pouze v rámci opatření 1.4 na Projekt rozvoje informačních a poradenských služeb pro mezinárodní obchod agentury CzechTrade. V roce 2005 již bylo možno na základě podaných projektů konstatovat, že podnikatelská veřejnost má o opatření v této prioritě zájem, který neustále rostl. Nejžádanějším byl v rámci této priority program podpory REALITY. Na základě vysokého zájmu žadatelů o opatření 1.2 byl na konci roku 2005 odsouhlasen přesun finančních prostředků z opatření 1.3 ve prospěch opatření 1.2 ve výši cca 300 mil. Kč (resp. 10 mil. €): program ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA z opatření 1.3 totiž neindikoval v roce 2005 dostatečně velký zájem žadatelů a proto byla provedena realokace ve prospěch programu podpory REALITY. V roce 2006 byl největší zájem o program podpory PROSPERITA a na druhém místě i o program REALITY. Zvýšil se i zájem o program ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA z opatření 1.3, a proto byla v jeho prospěch provedena realokace finančních prostředků z opatření 1.2. V roce 2007 i 2008 docházelo především k ukončování projektů. Ukončení projektu je chápáno nejen ve smyslu fyzické realizace, ale i následného proplacení Žádosti o platbu poslední etapy projektu.

7.2. Priorita 2 – „Rozvoj podnikatelské infrastruktury“

V roce 2004 nebylo vzhledem ke krátkému časovému období pro implementace OPPP možno jednoznačně určit úspěšnost této priority a její vliv na podnikatele. Bylo však patrné, že u některých programů dokonce zájem několikrát převyšoval vymezené finanční prostředky na celé období 2004 – 2006 (např. program ROZVOJ). V roce 2005 byly velmi úspěšné nejen úvěrové programy START a KREDIT, ale i program ROZVOJ, který byl znovu vyhlášen 30. 3. 2005 jednorázovou kolovou výzvou. Na jaře 2005 byla odsouhlasena realokace prostředků ve výši cca 150 mil. Kč (resp. 5 mil. €) z opatření 2.3 do opatření 2.1 za účelem realizace programu podpory ROZVOJ II. Dalších cca 150 mil. Kč bylo do ROZVOJE II převedeno z ROZVOJE I. V rámci opatření 2.2 bylo nutno k 30. 6. 2005 pozastavit program podpory INOVACE. V únoru 2006 došlo ke znovu vyhlášení programu INOVACE a to jednorázovou kolovou výzvou. Prostředky na realizaci projektů v rámci znovu vyhlášení programu INOVACE byly zajištěny převodem z opatření 2.3 ve výši 190 mil. Kč (resp. 6,4 mil. €). V roce 2006 byly v rámci opatření 2.1 velmi úspěšné nejen úvěrové programy START a KREDIT (které musely být pro nedostatek finančních prostředků předčasně zastaveny), ale i program ROZVOJ, který však pro nedostatek zdrojů nebyl v r. 2006 vyhlášen. Obdobná situace byla i u programu MARKETING, kde byla zdrojová nedostatečnost programu řešena „přezávkováním“ ve výši 55, 6 mil. Kč. Realizace jednorázové kolové výzvy programu INOVACE byla podpořena realokací finančních prostředků z programu REALITY ve výši 190 mil. Kč a přezávkováním nad rámec zdrojů programu o 50 mil. Kč. Program OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE, o který byl mezi MSP enormní zájem, byl subvencován 200 mil. Kč z programu REALITY a z technické pomoci i přezávkováním ve výši 20 mil. Kč. V roce 2007 již nebyly v dotačních programech podpory přijímány žádné projekty, ani nebylo vydáno žádné Rozhodnutí, výjimkou jsou pouze úvěrové programy

START a KREDIT, kde bylo zamítnuto 7 projektů. Docházelo tedy k hlavně k ukončování projektů, stejně tak jako v roce 2008.

7.3. Priorita 3 – „Technická pomoc“

V prioritě Technická pomoc bylo ke konci roku 2004 skutečně profinancováno ze SF a SR pouze 8.277 tis. Kč. Nejvíce čerpala agentura CzechInvest. Za vyčerpané prostředky z TP jsou považovány žádosti o platbu, které prošly autorizací v oddělení metodiky a autorizace plateb na OSF a byly následně schváleny Platební jednotkou. Za rok 2005 bylo celkem schváleno Platební jednotkou 14,6 mil. Kč, což představovalo 11 % z celkově alokovaných prostředků na technickou pomoc na rok 2005. Celkem bylo refundováno z ERDF cca 22,7 mil. Kč, což představovalo 17,3 % alokovaných prostředků na technickou pomoc na rok 2005. Čerpání celkové alokace na technickou pomoc se k 31. 12. 2005 pohybovalo na úrovni 5,76 %. V roce 2006 byla alokace TP snížena o 1 mil EUR ve prospěch Priority 2. Posilování koruny navíc způsobovalo snižování disponibilních finančních prostředků pro proplácení projektů a akcí TP v CZK. V průběhu roku 2007 proběhla revize čerpání TP na MPO i agenturách, byly podchyceny již zazávazkované výdaje (smlouva, objednávka) na rok 2007 a 2008 a další nezbytné výdaje. Vybrané položky byly v r. 2007 podrobně auditovány z hlediska účelnosti a uznatelnosti těchto plateb, šlo zejména o specifické výdaje na informační systém ISOP a některé výdaje na externí analýzy, např. zakázka na mapování Brownfields v ČR. Také ostatní položky byly kontrolovány z hlediska úplnosti a správnosti metodických postupů. Z těchto důvodů byla autorizace technické pomoci dočasně pozastavena, což se odrazilo v relativně nižším čerpání. V roce 2008 byly jednotlivé akce postupně ukončovány. I v době zpracování této zprávy však ještě některé projekty probíhají a žádosti o platbu budou zřejmě podány až ke konci roku 2008 (uznatelné náklady totiž mohou být propláceny až do 31. 12. 2008).

8. Vyhodnocení ISOP

Obecně lze konstatovat, že ISOP plnil účel, pro který byl vytvořen, a obsahoval veškeré údaje, se kterými bylo v průběhu implementace třeba pracovat (popř. bylo možné dodatečně si vyžádat konkrétní sestavu na základě individuálního požadavku na ASD Software). Z odpovědí respondentů dotazníkového šetření také vyplynulo, že mezi významné nedostatky systému patřilo:

- Nemožnost pracovat s ISOP jako s databází či manažerským systémem, na jehož základě by se dala dělat zásadní rozhodnutí: jedná se pouze o evidenci, která umožňuje generovat pouze některé sestavy/statistiky.
- Systém není dostatečně rychlý: závisí na jeho vytíženosti (někdy je odezva a načítání příliš pomalé)
- Opravy chyb: stávalo se, že i když se objevila a opravila chyba v jednom modulu, tato oprava se zároveň nezkopírovala do dalších modulů, takže pokud toto nebylo včas odhaleno, chyba se táhla napříč moduly i celým projektovým cyklem.

Je také potřeba připomenout, že různí uživatelé systému mají rozdílná přístupová práva do systému a ne každý může sledovat nebo upravovat všechna data.

Pracovníci na regionálních kancelářích ZS často řešili v oblasti monitoringu projektů problémy s validitou informací od žadatelů (chybné a neúplné formuláře, omylem špatně

zadaná data od žadatele, použití nesprávných měrných jednotek, atd.). Z toho důvodu rovněž probíhala ze strany Řídícího orgánu i zprostředkujících subjektů kontrola žadateli zadaných dat (ve zprávách i v žádostech o platbu), neboť žadatelé občas chybovali při výběru a zadávání měrných jednotek, konkrétních hodnotách, atd.

Co se týká problémů s (ne)kompatibilitou informačních systémů v rámci celého systému implementace operačních programů v ČR v programovacím období 2004 - 2006, probíhaly pracovní schůzky mezi jejich správci (a zároveň výrobci SW) a příslušnými řídicími orgány (zadavateli). Hlavním problémem byla rozdílnost používaných metodik, řešily se i některé technické problémy (např. MSSF Central neumožňoval návrat vyřazeného projektu před stav Podepsané rozhodnutí).

Co se týká nepřesností při zadávání dat do ISOP, pokud vznikla nepřesnost nebo chyba, tak z 99 % už u žadatele. Tyto nepřesnosti a chyby byly postupně „odfiltrovávány“ jak na straně pracovníků regionálních kanceláří CI, tak i na straně pracovníků monitoringu a evaluace na Řídícím orgánu.

9. Příspěvek OPPP k NRP a RPS

Lze vyslovit názor, že realizované programy podpory OPPP významným způsobem napomohly k naplňování příslušného specifického cíle NRP „Vytváření podmínek pro růst ekonomiky posilováním vnitřních faktorů“. Zejména tím, že přispěly k zavádění inovací, nových technologií a k přechodu k sofistikovanějším výrobám, finančně byla podpořena příprava ploch a objektů pro podnikání a investory a také rozvoj domácích firem a zakládání nových MSP. Významnou úlohu sehrál OPPP rovněž v podpoře technologického rozvoje a inovací se zaměřením na šíření moderních technologií a na vytváření kooperačních sítí mezi firmami navzájem a mezi nimi a výzkumnými institucemi.

OPPP se stal hlavním nástrojem podpory pro naplňování specifického cíle RPS „Vytváření podmínek pro podnikatelské prostředí“ a následně i prioritní osy „Posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb“. Příspěvek OPPP k naplňování příslušného specifického cíle i prioritní osy RPS lze hodnotit jako pozitivní. V souladu se záměry definovanými v RPS:

- byly vybudovány nové plochy a prostory průmyslových parků, podnikatelských zón a center pro různé cílové skupiny potřebné k vytvoření příznivého podnikatelského prostředí,
- finančně podpořena byla infrastruktura pro výzkum a technologický rozvoj a inovace zaměřující se na rozšíření moderních technologií; klíčovou důležitost měl i rozvoj sítí spolupráce mezi společnostmi a výzkumnými institucemi,
- podpora se – v souladu se strategií RPS – zaměřila na lepší úvěrování pro MSP, rozvoj inovačního prostředí, používání nových technologií, aplikaci moderních technologií, materiálů a procesů vedoucích k vyšší efektivnosti využívání energie a snížení energetické náročnosti v podpořených podnicích.

Co se týká věcného naplnění cílů prioritní osy RPS „Posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb“ ze strany OPPP, s výjimkou indikátoru dopadu „Podíl MSP na

HDP“ byly všechny hodnoty indikátorů na úrovni této PO plánované pro OPPP naplněny a v některých případech i výrazně překročeny. Operační program Průmysl a podnikání tak lze obecně zhodnotit jako vhodný a efektivní nástroj realizace RPS v oblasti posilování konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb.

10. Dopad intervencí OPPP na vývoj socioekonomického prostředí v České republice

Konkrétní úroveň vlivu OPPP na vybrané makroekonomické veličiny (HDP, zaměstnanost, produktivita práce aj.) se odvíjí od kvantifikace ukazatelů cílů OPPP. Ačkoliv lze z makroekonomického hlediska považovat vliv intervencí tohoto operačního programu v rámci celé české ekonomiky za spíše zanedbatelný (co se týká např. podílu na HDP ČR, THFK, celkovém počtu vytvořených pracovních míst apod.) lze konstatovat, že **realizace OPPP přinesla řadu pozitivních efektů.**

Tyto efekty lze spatřovat v následujících oblastech:

- Celkové zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu ČR, především prostřednictvím:
 - rozvoje MSP,
 - aplikací inovačních a vědeckých poznatků,
 - rozvoje a lepšího využití lidského kapitálu,
 - pokračující restrukturalizací vybraných oblastí a oborů,
 - snížení energetické náročnosti výroby.
- Zkvalitněním životního prostředí prostřednictvím efektivnějšího hospodaření s energetickými zdroji.

Zpracovatel se zároveň domnívá, že objektivnější hodnocení dopadů intervencí OPPP bude možné provést až s delším časovým odstupem, kdy budou k dispozici jednak dostatečně relevantní data z oficiálních statistických zdrojů a také ucelené přehledy o plnění závazných a monitorovacích ukazatelů OPPP. Dle názoru zpracovatele bude možné takového hodnocení provést zhruba v horizontu 2-3 let.

10.1. Strukturální hledisko

Prostřednictvím OPPP tak byla podpořena řada investic, která vedla k vytvoření podmínek nezbytných k zajištění úspěšného působení českých podniků na trhu. Konkrétně se jednalo o projekty v oblasti:

- investic do infrastruktury pro výzkum a vývoj,
- investic do zajištění vhodné hmotné infrastruktury včetně kvalitních průmyslových parků a lokalit;
- investic podporujících rozvoj manažerských a školicích center,
- podpory rozvoje poradenských služeb pro podnikatele,
- rozvoje malých a středních podniků,
- podpory inovací,
- snižování energetické náročnosti a vyššímu využití obnovitelných zdrojů energie.

10.1.1. Výzkum, vývoj a inovace

V letech 2005-2007 bylo v podnikatelském sektoru vynaloženo na VaV cca 95 mld. Kč, z toho cca 78 mld. ze soukromých národních zdrojů a 13 mld. z veřejných zdrojů. Provedeme-li velmi hrubé srovnání, představoval by objem vynaložených veřejných zdrojů z OPPP (měřeno z hodnoty alokace na období 2004-2006) sice jen asi pouze 3 % celkových výdajů na VaV v podnikatelském sektoru, ale již významnějších 22,3 % z veřejných zdrojů směřujících do výzkumu a vývoje v podnikatelském sektoru. Ve výzkumu a vývoji pracovalo v České republice k 31. 12. 2007 celkem 73.081 zaměstnanců, z toho 24.843 žen. Podnikatelský sektor se na těchto celkových počtech podílel cca 44,3 % (29,3 % žen). Meziročně vzrostl počet zaměstnanců ve VaV v podnikatelském sektoru o 2.163 osob. Co se týká údajů za podpořené podniky v OPPP, dle hodnot poskytnutých zpracovateli k 30. 9. 2008 bylo v programech PROSPERITA a INOVACE vytvořeno dosud cca 847 přepočtených nových pracovních míst. V tomto ukazateli se však dá očekávat ještě významný nárůst hodnot, vzhledem k tomu, že se jedná o náročné projekty, jejichž efekty se navíc projeví až s časovým zpožděním (postupné obsazování prostor firmami, jejich následný růst a s ním spojená tvorba nových pracovních míst).

Pokud se podíváme na jednotlivé programy podpory OPPP v oblasti VaV a inovací, tak v rámci programu PROSPERITA bylo podpořeno 24 projektů zaměřených na inkubátory, 19 projektů na VTP a 13 projektů na CTT. Některé inkubátory a VTP byly podpořeny vícekrát, některé projekty obsahovaly např. kombinaci VTP, CTT i inkubátoru, celkem tak bylo v rámci programu PROSPERITA podpořeno 32 projektů. Nejvíce projektů je orientováno do oblasti automobilového a strojírenského průmyslu, ICT, biotechnologií a elektroniky či jejich kombinaci. Absorpční kapacita programu byla naplněna ve smyslu počtu projektů a financí. Za nejvýznamnější projekty podpořené v rámci programu PROSPERITA lze považovat zejména:

- projekt vědeckotechnického parku a podnikatelského inkubátoru Technopark Pardubice, k.s.,
- projekt Vědeckotechnického parku Plzeň, a.s.
- projekt Technologický pavilon CPIT, TL2 – centrum pokročilých inovačních technologií realizovaný Vysokou školou báňskou – Technická univerzita Ostrava.

V rámci programu INOVACE bylo ve dvou výzvách podpořeno celkem 95 projektů. Z hlediska oborového zaměření byl v první výzvě nejvyšším počtem projektů zastoupen obor strojírenský, chemický, elektrotechnický, informačních systémů a technologií, farmacie a plastikářský. Ve druhé výzvě byl nejvyšším počtem projektů zastoupen obor elektrotechnický, chemický, plastikářský, kovodělný a strojírenský.

V rámci programu KLASTRY bylo snahou založit a rozvíjet na území ČR sítě společností zaměřených na zvyšování konkurenceschopnosti MSP prostřednictvím inovace a spolupráce. V rámci aktivit vyhledávání vhodných firem pro klastry bylo podpořeno celkem 42 projektů. Jejich geografické rozmístění bylo velmi nerovnoměrné a není možno tedy použít jednoznačnou paralelu s hospodářským výkonem či inovačním potenciálem jednotlivých regionů a počtu založených klastrů. V následné fázi založení a rozvoje bylo podpořeno 12 klastrů.

10.1.2. Hmotná infrastruktura včetně průmyslových zón a lokalit

OPPP se prostřednictvím programu podpory REALITY zaměřoval na zlepšení podnikatelské infrastruktury prostřednictvím podpory rozvoje projektů výstavby a rekonstrukce podnikatelských nemovitostí, zejména v oblastech postižených útlumem a restrukturalizací průmyslové výroby. Cílem programu bylo zvýšit atraktivitu těchto strukturálně postižených regionů pro tuzemské i zahraniční investory a současně řešit problém nedostatečné nabídky podnikatelských nemovitostí.

Alokace OPPP na tento program na období 2004-2006 činila zhruba 1,78 mld. Kč. Výrazně nejvíce projektů do programu REALITY bylo podáno v Moravskoslezském a Plzeňském kraji (dohromady 47 % počtu žádostí přijatých do ISOP), naopak nejméně v Ústeckém a Karlovarském kraji. Z hlediska objemů rozhodnutých finančních prostředků získal největší část Plzeňský kraj (38,4 %), následovaný Moravskoslezským (20,6 %), přičemž důvody mohly být následující:

- Moravskoslezský kraj: hodně brownfieldů a spousta nevyužitých ploch. Je zde relativně dobrá infrastruktura. Ostravsko je navíc strukturálně postižená oblast, do které tradičně proudí větší objem dotací.
- Naopak např. Ústecko bylo hodně podpořeno již v minulosti v rámci národních programů, je zde málo podnikatelů, kteří by aktivně působili a žádali ve větší míře o dotace.
- Plzeňsko – kvalitní infrastruktura, dobrá dopravní dostupnost, browfields (např. areál Škoda Plzeň).
- Roli sehrála i aktivita poradenských firem.

Program REALITY se setkal s velkým zájmem ze strany žadatelů, který vedl k přečerpání stanoveného rozpočtu. Program významnou měrou přispěl k rozvoji podnikatelské infrastruktury v České republice. V rámci jeho realizace došlo k rozšíření nabídky i kvality podnikatelských nemovitostí, což je jeden z faktorů, které hrají roli při rozhodování investorů o lokaci zamýšlených investic na území ČR. O pozitivních dopadech programu REALITY na českou ekonomiku tak nepřímě svědčí i rostoucí příliv přímých zahraničních investic do České republiky v posledních letech. Co se týče podporované plochy, tzv. rozvojová plocha dosáhla velikosti 5.046.755m² a podlahová plocha velikosti 292.063,21 m².¹

10.1.3. Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů

Program ŠKOLICÍ STŘEDISKA umožňoval získat podporu na založení či rekonstrukci regionálních (oborových) školicích středisek s širší působností. Podpořeny byly také projekty na pořízení školicích pomůcek a programů, které slouží odbornému vzdělávání zaměstnanců v příslušném školicím zařízení. V programu bylo přijato celkem 95 projektů, z toho 74 schváleno. Úspěšnost projektů byla poměrně vysoká. Regionální rozložení programu kopírovalo regionální rozložení celého OPPP, kdy nejvíce projektů bylo podáno v Moravskoslezském a v Jihomoravském kraji. Nejčastěji byly předkládány projekty zaměřené na rekonstrukci a nástavby školicího střediska, dále na výstavbu školicího střediska na zelené

¹ bez zahrnutí projektů zaměřených na vypracování projektové dokumentace.

louce, méně projektů bylo na nákup školicích pomůcek. Žadatelem byly nejčastěji stavební a strojírenské firmy a dále ICT firmy.

Proto tento typ podpory pokračuje i v novém programovacím období 2007-2013, kdy se příslušná tematická oblast podpory zaměřuje na investice do infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů v podnicích a také v institucích, které poskytují služby pro podnikatelské subjekty v oblasti dalšího profesního vzdělávání.

10.1.4. Rozvoj malých a středních podniků

Malé a střední podniky zaujímají v posledních 10 letech v české ekonomice významné místo, a to jak svým zhruba 60% podílem na celkové zaměstnanosti, tak zhruba 52% podílem na výkonech, resp. na přidané hodnotě vytvořené v nefinanční sféře české ekonomiky. Také v rámci průmyslu mají malé a střední podniky významné místo se skoro třetinovou váhou v tvorbě přidané hodnoty.

V rámci OPMP bylo dle údajů ŘO podpořeno celkem 2 380 malých a středních podniků, což je relativně velmi nízký údaj v porovnání s celkovými počty registrovaných MSP (999.182 v roce 2007). Přidaná hodnota dosáhla za rok 2008 v rámci podpořených MSP 32.834,597mil. Kč., což představuje zhruba 2,6% celkové přidané hodnoty za všechny MSP. Za nejúspěšnější programy podpory MSP v rámci OPMP lze jednoznačně označit dotační programy ROZVOJ, INOVACE a oba úvěrové programy START a KREDIT. Úspěšnost realizace těchto programů OPMP se mj. odráží v jejich pokračování v novém Operačním programu Podnikání a inovace na období 2007-2013 s tím, že program KREDIT byl nahrazen novým programem PROGRES a doplňkově k němu byl do OPPI zařazen program ZÁRUKA.

Poznatky z monitoringu podpůrných aktivit realizovaných v České republice v období 2004-2006 ukazují, že:

- existuje slabá motivace managementu MSP na zvýšení účasti na profesním vzdělávání a zajišťování podmínek pro standardizaci a srovnatelnost certifikátů a diplomů dalšího vzdělávání
- chybí nabídka cenově dostupných poradenských a konzultačních služeb potřebných k využívání systémů podpory rozvoje podnikání
- ukazuje se, že problémem firem podnikajících v oblasti služeb v ČR není jejich nízká rentabilita, ale obtížné startovací podmínky, které jsou spojeny se zakládáním nových podnikatelských subjektů. Podnikatelské služby se v současné době podílejí na tvorbě HDP asi 8 % a jak z hlediska tvorby přidané hodnoty, tak z hlediska zaměstnanosti spíše stagnují. Vzhledem k silné pozici průmyslu je tento podíl poddimenzován.
- přetrvává nízká znalost zahraničních trhů a zahraničních obchodních možností u malých a středních podniků stejně jako nedostatek obchodně-marketingových dovedností, včetně schopností např. zpracovávat mezinárodní studie benchmarkingu, konkurenčních firem atd.“

10.1.5. Energetická náročnost a využívání obnovitelných zdrojů energie

Energetická náročnost české ekonomiky a zejména průmyslu zůstává i přes pozitivní dlouhodobý vývoj ve srovnání s průměrem Evropské unie stále vysoká. Zvýšení energetické efektivity se proto stalo jedním ze základních cílů státní energetické politiky ČR.

Co se týká výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, např. v roce 2007 činila hrubá výroba elektřiny z OZE v celé České republice celkem 3.412,1 GWh. Výroba tepelné energie z obnovitelných zdrojů dosáhla v témže roce 50.014.849 GJ. V rámci programu OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE bylo vyrobeno ke dni 30. 9. 2008 102.052 MWh/rok elektrické energie z OZE, což podle velmi hrubého přepočtu k celkovému objemu v roce 2007 představuje zhruba 3 % celkové hrubé výroby elektrické energie z OZE v České republice.

10.1.6. Doporučení zpracovatele

Zpracovatel se domnívá, že hodnocení strukturálních vlivů intervencí OPMP by bylo vhodné spíše než na makroekonomické úrovni provádět na úrovni projektové a zaměřit se na sledování vývoje v podpořených projektech, vytipování vhodných příkladů dobré praxe a tyto poznatky následně vhodnými nástroji šířit a využívat jako podklad pro formulování dalších forem a typů veřejných intervencí v oblasti podpory podnikání.

10.2. Regionální hledisko

Intervence prostřednictvím OPMP nebyly a priori zaměřené na podporu vybraných problémových regionů ČR, ale obecně na podporu podnikání ve všech regionech Cíle 1 v České republice a na zvyšování konkurenceschopnosti podniků. Na vytváření nových a na zajištění stávajících pracovních míst ve vybraných problémových regionech se zaměřovaly prioritně aktivity priority 1 SRP.

V rámci dotačních programů administrovaných CzechInvestem bylo z pohledu regionálního členění do dalšího zpracování v ISOPu přijato nejvíce žádostí v regionech soudržnosti Jihovýchod (21,4 %) a Severovýchod (19,9 %). Na úrovni krajů (NUTS 3) bylo nejvíce žádostí přijato k dalšímu zpracování v Jihomoravském kraji (15,1 %), následovaným kraji Středočeským a Moravskoslezským. Naopak, výrazně nejméně žádostí bylo přijato v Karlovarském kraji (pouze 2,2 % z celkového počtu) následovaném krajem Libereckým (4 %).

Z hlediska objemu prostředků požadovaných v předkládaných žádostech připadal největší podíl na regiony soudržnosti Jihozápad (19,9 %) a Severovýchod (18,6 %), nejmenší na region Severozápad (6,9 %). Na úrovni krajů požadovali zájemci největší objem finančních prostředků pro území Plzeňského kraje (14,8 %), což bylo do značné míry způsobeno velkým zájem a velkým objemem požadovaných finančních prostředků v programu REALITY. Za Plzeňským krajem následovaly z hlediska podílu na celkovém objemu požadovaných prostředků kraje Jihomoravský a Středočeský.

10.2.1. Hodnocení jednotlivých regionů

Při hodnocení „úspěšnosti“ jednotlivých regionů a krajů při využívání prostředků OPMP byl za stěžejní údaj považován počet a objem projektů, které prošly procesem hodnocení a u kterých bylo následně podepsáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace.² Na úrovni regionů NUTS 2 bylo nejvíce projektů rozhodnuto v regionu Severovýchod (22,5 % z celkového počtu),

² V generovaných sestavách z ISOP se jedná o projekty evidované ve stavu „Rozhodnuto“

který zároveň získal i největší objem finančních prostředků (19,5 %). Naopak, nejméně projektů bylo rozhodnuto v regionu Severozápad (5,7 %), který získal i nejmenší objem finančních prostředků (5,6 %).

Diversifikované výstupy přináší hodnocení „úspěšnosti“ na úrovni krajů ve vztahu k jejich podíl na počtu rozhodnutých projektů. Nejlépe dopadly kraje Jihomoravský (15,8%), Středočeský (11,6%) a Pardubický (10,7). Naopak nejhůře dopadl kraj Karlovarský (1,7%). Dalším kritériem může být podíl krajů na objemu rozhodnutých prostředků. Z tohoto pohledu byly nejúspěšnější kraje Středočeský (14,8%), Jihomoravský (12,7%) a Plzeňský (12,6%). Nejmenšího podílu dosáhl opět kraj Karlovarský (0,9%).

10.2.1.1. Úvěrové programy

V rámci úvěrových programů administrovaných ČMZRB bylo dle poskytnutých podkladů přijato celkem 2.232 žádostí o úvěr s celkovým objemem požadovaných prostředků přes 3 mld. Kč. Úvěrová smlouva byla následně podepsána u 1.632 projektů o celkovém objemu 2,03 mld. Kč. Na úrovni NUTS 2 byly z hlediska počtu předložených žádostí nejaktivnější regiony Jihovýchod a Moravskoslezsko. Největší část z celkového objemu přidělených finančních prostředků směřovala do regionů Jihozápad (19 %) a Jihovýchod (18,9 %), nejméně pak do regionu Severozápad (8,4 %). Na úrovni krajů byly z pohledu počtu předložených žádostí o úvěr výrazně nejaktivnější kraje Moravskoslezský a Jihomoravský. Největší objem z celkové sumy přidělených prostředků směřoval rovněž do těchto dvou krajů, následovaných ještě Plzeňským krajem. Naopak, nejméně prostředků z úvěrových programů OPMP získaly kraje Liberecký, Karlovarský a Ústecký. Karlovarský kraj zaznamenal nejvyšší úspěšnost z hlediska poměru podepsaných úvěrových smluv k počtu přijatých žádostí o úvěr, vysokých hodnot tohoto ukazatele dosáhly rovněž kraje Plzeňský a Jihočeský (přes 80 %).

10.2.1.2. Vyhodnocení zadavatele

Dosavadní zjištění zpracovatele je možno shrnout do následujících tvrzení:

- Ze statistik o vývoji a stavu projektů předkládaných do programů podpor OPMP vyplývají jisté regionální diferenciace, které je možno zobecnit na úrovni celého OPMP.
- Tyto regionální disparity se vyznačují především celkově vyšším zájmem ze strany žadatelů a také vyšší úspěšností projektů předkládaných v některých krajích ČR: zejména se jedná o kraje Moravskoslezský, Jihomoravský, Středočeský, ale i Zlínský, Plzeňský nebo Pardubický.
- Naopak, výrazně zaostávají kraje regionu Severozápad, tzn. Karlovarský kraj a Ústecký kraj.
- Lze zároveň vysledovat spojitost těchto regionálních aspektů realizace OPMP s obecnými regionálními vývojovými trendy identifikovanými v posledním období v České republice.
- Regiony a kraje, které byly úspěšné ve využívání finančních prostředků OPMP, zaznamenaly vesměs také výrazné růstové dynamiky projevující se pozitivním socioekonomickým vývojem.
- Ačkoliv je v podstatě nemožné vyjádřit čisté „regionální efekty“ intervencí OPMP, přesto výše uvedená zjištění naznačují pozitivní regionální dopady realizace OPMP.

11. Zhodnocení finančního provádění OP

Tato kapitola úzce souvisí se závěry, k nimž hodnotitel dospěl v rámci zhodnocení finančních prostředků v průběhu implementace. Pro zjednodušení a přehlednost lze finanční provádění OPPP shrnout ze tří nejzákladnějších hledisek, a to:

- a) Vyčerpání alokace
- b) Procesů na straně implementační struktury OPPP
- c) Procesů na straně žadatelů

Vyčerpání alokace

Čerpání finanční alokace na celý program (i v rámci jednotlivých programů podpory) se v průběhu času postupně vyvíjelo. Až do roku 2006 nebyl bohužel vývoj čerpání jednoznačný: mnoho projektů se nacházelo teprve v začátečních fázích realizace a byť příjemci samozřejmě předkládali monitorovací zprávy, pouze málo projektů realizaci do tohoto okamžiku dokončilo. Větší čerpání alokace nastalo až v roce 2007. Dle aktuálních dostupných informací lze předpokládat, že dojde téměř k vyčerpání celkové alokace na OPPP (lze předpokládat, že bude vyčerpáno cca 98,32 % celkové alokované částky). Z tohoto hlediska lze tedy finanční provádění OPPP hodnotit jako úspěšné.

Procesy na straně implementační struktury (tzn. ŘO a ZS)

ŘO i ZS pravidelně vyhodnocovali finanční provádění OPPP a na základě těchto analýz a vyhodnocení reagovali na změny, k nimž v průběhu programovacího období docházelo. Jednalo se zejména o výkyvy v kurzu Kč k EUR a k posilování koruny (na začátku programovacího období byl kurz 31,770 Kč/EUR, v říjnu 2008 však již byl pouze 24,605 Kč/EUR). To mělo samozřejmě vliv nejen na žadatele (resp. příjemce) v rámci jejich realizace projektů, ale rovněž na plánování čerpání finančních prostředků OPPP. Na základě prognóz, jež byly provedeny v roce 2006, bylo rozhodnuto, že - vzhledem k reálnému předpokladu neuznatelnosti některých výdajů, problémů s výběrovými řízeními v rámci projektů apod. - bude alokace tzv. přezávazkována, tzn. že dojde k nasmlouvání projektů s konečným součtem sumy způsobilých výdajů vyšším než jaká je alokace (cca o 5 – 10 %). Tento postup se ukázal jako oprávněný. V průběhu implementace OPPP rovněž docházelo k realokacím mezi jednotlivými programy podpory i mezi prioritami, v závislosti na reálném vývoji implementace programu a zájmu ze strany žadatelů. Realokace se postupem času ukázaly jako pružný a efektivní nástroj pro zdárné čerpání alokace OPPP.

Procesy na straně žadatelů

Zájem o OPPP v průběhu programovacího období stoupal, stejně jako kvalita podávaných žádostí o dotaci. Rovněž čerpání se postupně zvyšovalo a dle současných prognóz lze očekávat, že se alokace na celý program OPPP téměř vyčerpá. K intervencím, ve kterých se zřejmě nevyčerpá 100 % alokace, patří zejména technická pomoc (kde ovšem ještě lze do konce roku 2008 další čerpání finančních prostředků očekávat, neboť v současné době ještě dobíhají projekty, na něž bylo vyhlášeno výběrové řízení v červenci – srpnu 2008), dále program KLASTRY (z důvodu nerealizování některých aktivit naplánovaných v projektech klastrů, např. kvůli nevyjasnění způsobu financování klastru mezi jednotlivými členy klastru,

přesunutí plánované aktivity do jiné etapy, kde již vzhledem k výši dotace aktivity nemohou být v plném rozsahu realizovány, časovému hledisku, atd.) a program MARKETING (docházelo zde k úpravě rozpočtů, zejména z důvodu nezpůsobilosti některých výdajů). S ohledem na výše uvedená zjištění vyplývající z velké části z průběžných závěrů hodnocení v rámci předchozích dílčích kapitol této zprávy je možné konstatovat, že finanční provádění a čerpání finančních prostředků z veřejných zdrojů v rámci OPMP lze považovat za úspěšné.

12. Prognóza vývoje OPMP

Z dílčích analýz obsažených v jednotlivých kapitolách této závěrečné zprávy již nyní vyplývá, že věcné i finanční cíle OPMP byly naplněny. Samozřejmě, že ještě stále může dojít (a dojde) ke změnám v hodnotách indikátorů (zejm. dopadu), neboť u některých typů projektů bude možné reálné dopady jejich realizace monitorovat až s delším časovým odstupem. Nicméně samotná realizace OPMP tímto vývojem již výrazněji ovlivněna nebude.

V současnosti zveřejňované prognózy a odhady předpovídají pro následující roky (nejen) české ekonomice zpomalení ekonomického růstu, snížení tempa růstu HDP, omezení investic a obecně spíše negativní vývoj i v dalších makroekonomických ukazatelích, což bude mít samozřejmě další dopady. Očekává se tak např. i pokles zaměstnanosti, zvýšení nezaměstnanosti, zvolnění růstu nominálních mezd, ale i pokles objemu exportu. To bude mít samozřejmě vliv jak na podniky, tak i na hospodářskou a sociální situaci ČR obecně. Tento předpokládaný vývoj již sice neovlivní samotnou implementaci OPMP, může se však dílčím způsobem promítnout do jeho dopadů (otázka udržitelnosti projektů, vývoje některých sledovaných ukazatelů apod.). Bezpochyby rovněž ovlivní realizaci právě probíhajícího Operačního programu Podnikání a inovace, který je tematickým následovníkem OPMP v programovacím období 2007-2013.

13. Celkové vyhodnocení

Hodnocení navázalo na evaluační projekt „Evaluace střednědobého pokroku realizace OPMP“ realizovaný externím hodnotitelem v 1. polovině roku 2006. Střednědobá evaluace se zaměřila zejména na hodnocení nastavených systémů implementace a monitorování a věcného a finančního pokroku realizace. Z této evaluace vyplynula některá doporučení pro ŘO OPMP týkající se především:

- změn v alokacích finančních prostředků mezi opatřeními,
- posilování absorpční kapacity,
- dílčí úpravy indikátorové soustavy OPMP,
- zkvalitnění systému implementace OPMP a monitorování programu.

Na základě srovnávací analýzy je možno zpětně konstatovat, že se většinu těchto doporučení dařilo ŘO realizovat, což ve výsledku přispělo ke zlepšení a zefektivnění celého systému implementace OPMP. Přes dílčí nedostatky se podařilo program z pohledu řízení zvládnout.

Závěrečná evaluace OPPP, která je předmětem tohoto projektu, se zaměřila především na zhodnocení dosažených výsledků a dopadů OPPP prostřednictvím zhodnocení věcného a finančního pokroku z pohledu finančního vývoje čerpání pomoci a plnění nastavených kvantifikovaných cílů programu.

Cílem Operačního programu Průmysl a podnikání 2004-2006 byl rozvoj podnikatelského prostředí, zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu, podpora rozvoje inovací výrobků, technologií a služeb. Důraz byl přitom kladen zejména na podporu malých a středních firem zpracovatelského průmyslu a celkový rozvoj podnikání. Na základě posouzení naplnění hodnot indikátorů na úrovni programu, priorit, opatření i jednotlivých programů podpory a na základě rešerše dalších podkladů a analytických materiálů dospěl zpracovatel tohoto hodnocení k závěru, že globální cíl OPPP i specifické a operační cíle je možno považovat za naplněné.

Hodnoty indikátorů zvolených pro sledování cílů OPPP byly na počátku programovacího období naplánovány na základě tehdy provedených odborných analýz a expertních odhadů. Zároveň je potřeba zdůraznit, že se jednalo o první programovací období, ve kterém byly po vstupu ČR do Evropské unie realizovány operační programy s využitím prostředků ze strukturálních fondů a nebyl tedy k dispozici dostatek praktických zkušeností s nastavováním cílových hodnot indikátorů. Dá se zároveň očekávat, že v tomto ohledu bylo nastavení cílových hodnot indikátorů pro programovací období 2007 – 2013 reálnější, neboť již umožňovalo využívat zkušenosti z předchozího zkráceného programovacího období 2004 – 2006.

Zcela prokazatelný byl velký zájem o programy podpory OPPP mezi podnikateli, o čemž svědčí i značný převis poptávky a z toho vyplývající možnost vybírat a podporovat kvalitní projekty, které se „přičinily“ o naplňování plánovaných hodnot věcných indikátorů OPPP. Zpracovatel na základě individuálních pohovorů, dotazníků a fokusních skupin zjistil, že zvolené programy podpory OPPP vyhovovaly identifikovaným potřebám veřejných intervencí v oblasti podpory podnikání, a to jak z hlediska zaměření jednotlivých programů a vymezení příjemců, tak i z hlediska principů veřejné podpory.

Na tomto místě je zároveň potřeba připomenout, že Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR bylo prvním resortem, kde docházelo k reálnému čerpání evropských fondů (konečnými) příjemci (zejména prostřednictvím zvýhodněných úvěrů v rámci vyhlášených programů START a KREDIT, které byly poskytovány již od srpna 2004) a kterému začátkem roku 2005 provedlo Ministerstvo financí první certifikaci výdajů uplatnitelných vůči Evropské komisi.

K dosažení dobrých výsledků v rámci implementace a realizace OPPP v průběhu zkráceného programovacího období 2004–2006 přispěl rovněž fakt, že v tomto období nastaly progresivní tendence ve vývoji české ekonomiky, která zaznamenala výrazný růst. Pro měření úspěšnosti naplňování první prioritní osy NRP (která přímo ovlivňuje nastavení OPPP) byly stanoveny tři ukazatele dopadu: produktivita práce z přidané hodnoty v průmyslu, energetická náročnost HDP a podíl malých a středních podniků na zaměstnanosti. U všech třech indikátorů došlo k naplnění plánovaných hodnot pro rok 2006, ovšem nelze dostatečně průkazným způsobem identifikovat, jakým způsobem se na dosažení výsledných hodnot podílely intervence strukturálních fondů EU v České republice v období 2004-2006, potažmo intervence OPPP.

Co se týká kvality projektů, ta byla dostatečným způsobem posuzována při hodnocení předkládaných žádostí do jednotlivých programů OPPP a představovala určující parametr pro výběr projektů pro poskytnutí podpory. Ukázalo se zároveň, že formální a administrativní náležitosti při předkládání žádostí ve skutečnosti nepředstavovaly až tak zásadní problém, jak by se možná mohlo na první pohled zdát. Mezi časté důvody pro zamítnutí projektů totiž patřilo spíše nepochopení příslušného programu jako takového a z toho vyplývající špatné

nastavení projektu, evidentní nízká přidaná hodnota projektu či zjevně nadhodnocené a nepřiměřené ambice a očekávání. Zároveň vyplynulo, že kvalita projektů postupem času rostla, a to i díky tomu, že úspěšní žadatelé získávali stále více zkušeností, byli aktivní při vyhledávání informací, konzultovali své záměry se zástupci implementační struktury, využívali „zelenou linku“ a rovněž poradenské služby.

Finanční provádění OPPP a čerpání alokací tohoto operačního programu se dá hodnotit jako úspěšné. Z podkladů a informací, jež měl zpracovatel k dispozici, vyplývá, že celková alokace na OPPP bude téměř vyčerpána (cca z 98,32 %). Zástupci ŘO i ZS pravidelně v průběhu realizace OPPP vyhodnocovali finanční provádění a na základě těchto analýz a zjištění reagovali na změny, k nimž v průběhu programovacího období docházelo. Jako velmi prozřetelné se ukázalo rozhodnutí „přezávazkovat“ jednotlivé programy podpory a předcházet tak případným možným problémům s nedočerpáním alokací.

V průběhu implementace OPPP rovněž docházelo k realokacím mezi jednotlivými programy podpory i mezi prioritami. Tato opatření se prováděla v návaznosti na skutečný průběh realizace OPPP a byla reakcí zejména na projevený zájem žadatelů o jednotlivé programy podpory. Nutno rovněž podotknout, že čerpání alokace OPPP pozitivně ovlivnil i vývoj kurzu Kč vůči euru.

Za nejméně úspěšné programy v rámci OPPP lze označit dotační programy ROZVOJ, INOVACE a oba úvěrové programy START a KREDIT. Úspěšnost realizace těchto programů OPPP se odráží v jejich pokračování v novém Operačním programu Podnikání a inovace na období 2007-2013, s tím, že program KREDIT byl nahrazen novým programem PROGRES a doplňkově k němu byl do OPPI zařazen program ZÁRUKA. Na základě vyhodnocení zájmu ze strany podnikatelské veřejnosti o programy podpory v rámci OPPP a jejich úspěšnosti bylo rozhodnuto, že v programovacím období 2007 – 2013 budou vedle výše zmíněných programů podpory pokračovat v rámci nového Operačního programu Podnikání a inovace rovněž programy podpory PROSPERITA, REALITY (v OPPI jako program NEMOVITOSTI), ŠKOLICÍ STŘEDISKA, MARKETING a místo programů OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE a ÚSPORY ENERGIE byl v OPPI vyhlášen nový program EKO-ENERGIE.

OPPP představoval hlavní nástroj podpory pro naplňování specifického cíle RPS „Vytváření podmínek pro podnikatelské prostředí“ a následně i prioritní osy „Posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb“. Příspěvek OPPP k naplňování příslušného specifického cíle i prioritní osy RPS lze hodnotit jako pozitivní. Byly plněny záměry definované v RPS i věcné cíle prioritní osy RPS. Operační program Průmysl a podnikání tak lze považovat za vhodný a efektivní nástroj realizace RPS v oblasti posilování konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb.

14. Doporučení

Věcné členění struktury OPPP bylo relevantní stejně tak, jako systém monitorovacích indikátorů OPPP. Na základě zkušeností z programovacího období 2004 – 2006 je však vhodné doporučit, aby již od začátku každého programovacího období byla vždy důsledně prověřována agregovatelnost indikátorů na vyšší úroveň, správná evidence plnění těchto indikátorů (včetně měrných jednotek) v rámci monitorovacích zpráv od žadatelů, aby bylo kontrolováno správné zadávání údajů o indikátorech do monitorovacího systému a aby byla sledována, posuzována a vyhodnocována vypovídací hodnota a potřebnost ukazatelů na různých úrovních programu.

Horizontální cíle Společenství byly do programových dokumentů OPPP přiměřeným způsobem zohledněny a zpracovány, a to až do úrovně systému indikátorů. Předpoklady plnění horizontálních cílů ze strany žadatelů, resp. příjemců byly rovněž sledovány, a to na úrovni žádostí o dotaci. V průběhu realizace projektů však již bylo dodržování horizontálních cílů Společenství na projektové úrovni obtížně kontrolovatelné a do značné míry závislé na objektivnosti a správnosti dat uváděných v monitorovacích zprávách. Bohužel, žadatelé a následně i příjemci brali problematiku horizontálních priorit často jako podružnou záležitost a mnohdy si - dle vyjádření projektových manažerů – ani nevěděli rady s přístupem k ní. Na tomto místě by proto hodnotitel doporučoval, aby v dalším programovacím období bylo dodržování horizontálních cílů důsledněji a systematičtěji sledováno po celou dobu realizace projektů a aby byl efektivně nastaven rovněž systém sankcí za nedodržení cílů, jež si žadatel v tomto směru ve své žádosti vytyčil.

Co se týká doporučení směřem k dalším evaluacím OPPP, podle názoru zpracovatele by hodnocení strukturálních i socioekonomických vlivů intervencí OPPP bylo účelnější provádět spíše na úrovni projektové než na úrovni makroekonomické a zaměřit se přitom na sledování vývoje v podpořených projektech, na vytipování příkladů dobré praxe a tyto poznatky následně vhodnými nástroji (např. případové studie) šířit a využívat jako podklad pro formulování dalších forem a typů veřejných intervencí v oblasti podpory podnikání. Hodnocení dopadů intervencí strukturálních fondů ve zkráceném programovacím období 2004-2006 na hospodářský a sociální vývoj v České republice se jeví jako vhodné provádět až na úrovni celého Rámce podpory Společenství.

Zpracovatel se zároveň domnívá, že za účelem objektivního posouzení dopadů intervencí OPPP bude vhodné provést další evaluační projekt, ovšem s delším časovým odstupem, a to tehdy, až budou k dispozici jednak dostatečně relevantní data z oficiálních statistických zdrojů a také ucelené přehledy o plnění závazných a monitorovacích ukazatelů OPPP. Dle názoru zpracovatele bude možné takového hodnocení provést zhruba v horizontu 2-3 let.

Řešitelský tým si na závěr dovoluje poděkovat všem pracovníkům Řídícího orgánu a zprostředkujících subjektů i všem dalším zúčastněným osobám za vstřícnost a ochotu s jakou přistupovali ke spolupráci se zpracovatelem a také za řadu důležitých a podnětných informací a námětů, které výrazným způsobem přispěly k úspěšnému průběhu celého tohoto evaluačního projektu.

15. Přílohy

Tabulka 1: Finanční prostředky alokované pro OPMP na období 2004-2006 (EUR)

	Alokace 2004	Alokace 2005	Alokace 2006	Alokace 2004-2006	
				absol.	%
Priorita 1	40.532.052	58.054.837	63.314.537	161.901.426	46,6
Priorita 2	37.289.488	53.410.452	82.289.374	172.989.314	49,7
Priorita 3	3.242.566	4.644.386	5.025.162	12.912.114	3,7
Celkem	81.064.106	116.109.675	150.629.073	347.802.854	100,0

Zdroj: ŘO OPMP.

Tabulka 2: Kontextové indikátory OPMP

Označení	Název	Úroveň	Měrná jednotka	Počáteční hodnota (2001)	Hodnota 2007	Zdroj	Komentář
CO 01	HDP na 1 obyvatele v PPS (včetně Prahy)	Kontext	PPS/obyv, b.c.	10.349 (1995)	20.286 (2007)	ČSÚ	
CO 02	Míra nezaměstnanosti, regiony Cíle 1 (kromě Prahy)	Kontext	%	9,9 (2002)	5,75 (07/2007)	MPSV	výpočet MPO z údajů o počtech uchazečů a pracovní síle podle okresů
CO 03	Hrubá přidaná hodnota z výroby (včetně Prahy)	Kontext	v tis. € při konstantních cenách	12.034	21.465 (2006)	ČSÚ	
CO 04	V&V jako % z HDP	Kontext	%	1	1,54 (2006)	EU	Eurostat dosud nemá novější data (ukazatel se sleduje ročně)
CO 05	Zaměstnanost ve vědě a technologii na 1000 obyvatel	Kontext	‰	5	9,89 (2006)	EU	Eurostat dosud nemá novější data (ukazatel se sleduje ročně)

Zdroj: ČSÚ, MPSV, EUROSTAT.

Tabulka 3: Struktura OPMP

Priorita	Opatření	Program podpory
1. Rozvoj podnikatelského prostředí	1.1 Infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace	PROSPERITA
	1.2 Rozvoj podnikatelské infrastruktury	REALITY
	1.3 Infrastruktura pro RLZ v průmyslu a podnikání	ŠKOLICÍ STŘEDISKA
	1.4 Rozvoj informačních a poradenských služeb	KLASTRY
		Projekt Registr poradců*
		Projekt rozvoje informačních a poradenských služeb pro mezinárodní obchod
2. Rozvoj konkurenceschopnosti podniků	2.1 Zakládání a rozvoj malých a středních podniků	START
		KREDIT
		ROZVOJ
		MARKETING
	2.2 Podpora inovací výrobků, technologií a služeb	INOVACE
	2.3 Snižování energetické náročnosti a vyšší využití obnovitelných zdrojů energie	OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE
ÚSPORY ENERGIE		
3. Technická pomoc	3.1 Technická pomoc při řízení a implementaci programu	
	3.2 Ostatní technická pomoc	

* Pozn.: Projekt Registr poradců byl na základě žádosti agentury CzechInvest v průběhu realizace OPMP vyjmut Řídicím orgánem z operačního programu (bližší viz kapitola č. 11.2)

Tabulka 4: Srovnání původní alokace OPMP a alokace po provedených změnách

	Původní alokace OPMP (EUR)	Alokace po změnách (EUR, stav k 15.10.2008)
Priorita 1	173.901.426	161.901.426
Opatření 1.1	55.648.457	55.648.457
Opatření 1.2	79.994.656	76.102.656
Opatření 1.3	20.868.171	12.760.171
Opatření 1.4	17.390.142	17.390.142
Priorita 2	159.989.314	172.989.314
Opatření 2.1	83.472.685	90.177.685
Opatření 2.2	41.736.342	53.115.342
Opatření 2.3	34.780.287	29.696.287
Priorita 3	13.912.114	12.912.114
Opatření 3.1	6.956.057	6.622.724
Opatření 3.2	6.956.057	6.289.390
Celkem	347.802.854	347.802.854

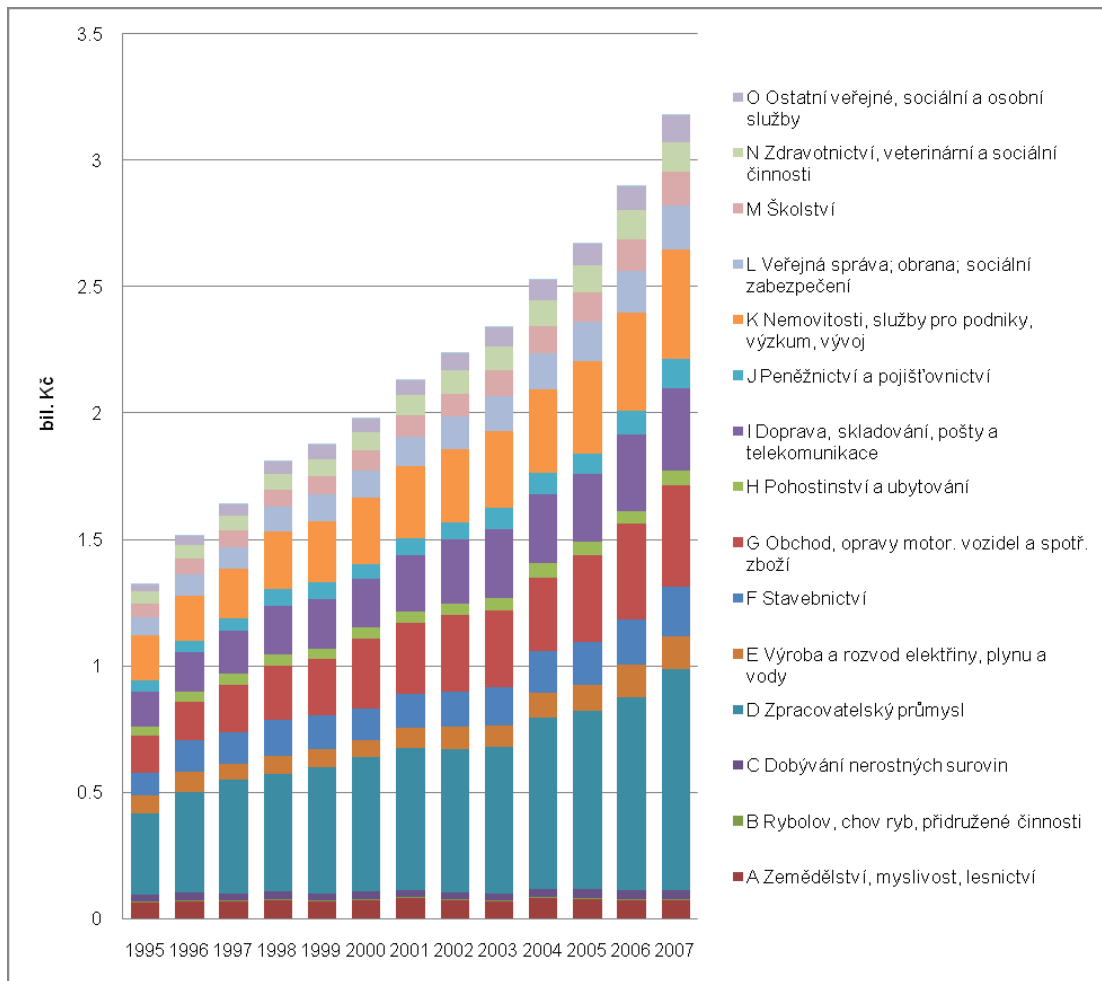
Zdroj: Výroční zpráva OPMP za rok 2007 (původní hodnoty); ŘO OPMP (hodnoty k 15. 10. 2008)

Tabulka 5: Programy podpory OPMP dle míry úspěšnosti přijatých žádostí

Program	Počet přijatých žádostí	Počet vybraných projektů (Rozhodnuto)	Míra úspěšnosti přijatých žádostí (%)
2.2 INOVACE KOMBINOVANÁ (DOTACE A ÚVĚR)	6	1	17
2.1 ROZVOJ	496	108	22
2.2 INOVACE DOTACE	199	59	30
2.2 INOVACE DOTACE II	99	35	35
2.3 OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE	153	63	41
2.1 ROZVOJ II	220	108	49
1.1 PROSPERITA	62	32	52
1.2 REALITY	184	110	60
1.4 KLASTRY – VYHLEDÁVÁNÍ	60	42	70
1.4 KLASTRY- ZALOŽENÍ	17	12	71
2.3 ÚSPORY ENERGIE	47	35	74
1.3 ŠKOLICÍ STŘEDISKA	95	74	78
2.1 MARKETING	613	524	85

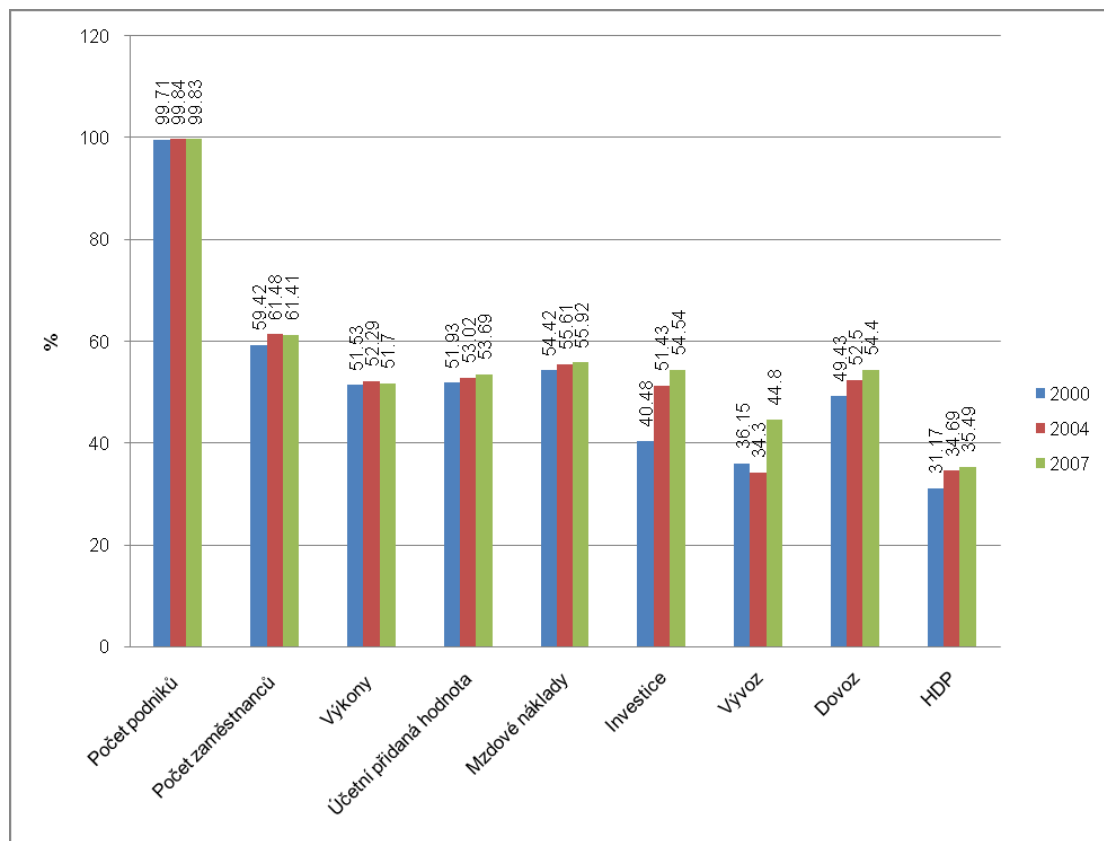
Zdroj: ŘO OPMP, vlastní propočty zpracovatele.

Obrázek 1: Hrubá přidaná hodnota podle odvětví, běžné ceny

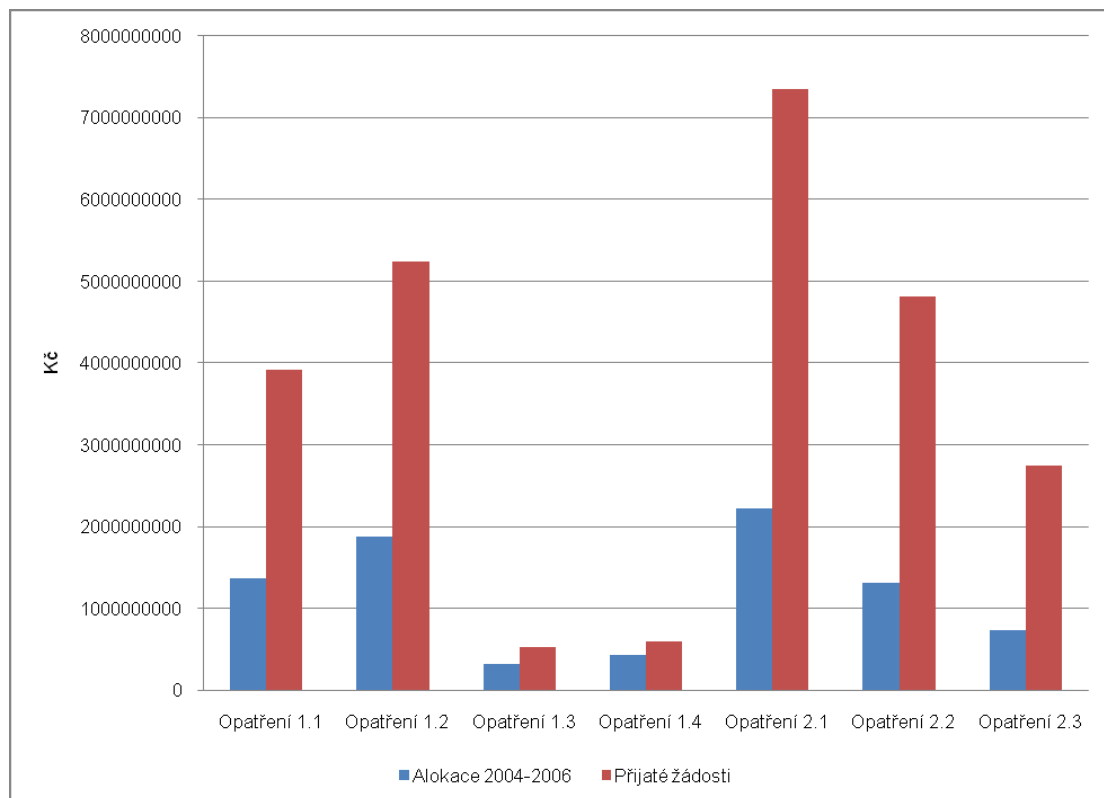
Zdroj: ČSÚ.

Obrázek 2: Podíl MSP na vybraných makroekonomických ukazatelích (v %)

Zdroj: MPO.

Obrázek 3: Alokace na opatření a požadovaný objem prostředků v přijatých žádostech (v Kč)

Pozn.: „Přijaté žádosti“ = projekty, které prošly v ISOP stavem „Přijatý projekt“ a v IDOK stavem „Přijaté žádosti o úvěr“ (stav k 15.10. 2008).

Zdroj: ŘO OP PP.